Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראָשען — היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 136 | Łódź, Niedziela, 14 czerwca 1931 r. | נײַנטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג כ"ט סיון תרצ"א | № 136

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען מיין געטרייער מאן, ליבער ברודער, שוואגער און אנקעל

נ. ע.

עמנואל בן ר' משה ז"ל האמבורסקי

רעדאקטאר פון „לאדזער טאגעבלאט"

איז עלטער פון 60 יאהר

די לויה וועט פארקומען היינט, זונטאג, דעם 14-טען יוני 1931 (כ"ט סיון תרצ"א) 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז נארוטא-וויטשא 40, וועגען וואס עס טיילען מיט איז גרוים צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

Głęboko wzruszony przedwczesnym zgonem

B. P. EMANUELA
HAMBURSKIEGO

Redaktora i Wydawcy Dziennika „Lodzer Tageblat"

składa pozostałej Rodzinie oraz Wydawnictwu „Lodzer Tageblatt" swe szczere, serdeczne ubolewanie.

S. FUCHS
Akwizycja Ogłoszeń.

3460

מיר טרויערען מיט מיט דער און צער געהילטער משפחה
נאך דעם פריהצייטיג-פערשטארבענעם איידעלען יודישן מענשען

רעד. עמנואל
האמבורסקי נ"ע

זיינע מעשים טובים פאר'ן יודישען לאדז וועלען אייביג בלייבען א לעבעדיגער זכר נאך איהם.

פערלאג
„נייער פאלקסבלאט"

צוגאב-קופאן 2
פון גרויסען
פרעמיען-קאנקורס
פון „נייעם פאלקסבלאט"
כדי זיך צו בעטייליגען אין פרעמיען-קאנקורס איז גענוג
צו צושטעלען בלויז 30 קופאנען

בצער עמוק הננו מודיעים לצבור הציוני על האבדה הגדולה במות חברנו המסור והנאמן, חבר הועד הציוני העירוני והועד של „קרן היסוד", העורך והמו"ל של העתון „לודזר טאגבלאט"

מר עמנואל המבורסקי ז"ל

ההלויה תהיה היום בשעה 12 בצהרים מבית האבל ברחוב נארוטוביץ 40.
הציונים והעסקנים של קרן-היסוד וקהק"ל מתבקשים לבוא ולחלק למנוח את הכבוד האחרון.-

ועד ההסתדרות הציונית בלודז — ועד הסתדרות הנשים „וו.י.ז.א."
הועד של „קרן היסוד" — ועד „אהל יעקב"
ועד קרן הקימת לישראל. — ועד בית מחסה לילדים „הרצליה"

3464

דעם 12-טען יוני איז נאך לאנגע און שווערע ליידען געשטארבען אין עלטער פון 60 יאהר

נ. ע. עמנואל האמבורסקי

פרעזעס פון צענטראלען סוחרים- און אינדוסטריעלער-פעראיין אויף לאדזער וואיעוואדזטווע (פיעטריקאווער 10)

אין פערשטארבענעם פערלירט אונזער ארגאניזאציע אן אונפערגעסליכען אנפיהרער און אונערמידליכען פערטיידיגער פון די אינטערעסען פון יודישען סוחרטום, און די געזעלשאפט א בעדייטענדען כלל-טוער.
זיין אנדענק וועט שטענדיג בלייבען אין אונזערע הערצער.
כבוד זיין אנדענק!

די פערוואלטונג פון צענטר. סוחרים-
און אינדוסטר.-פערבאנד אויף לאדזער וואיעוואדזטווע (פיעטריק. 10)

די לויה וועט פארקומען היינט, זונטאג 12 בייטאג פון טרויער-הויז נארוטאָוויטשא 40. מיר פאָדערן אויף אלע פעראיינס-מיטגלידער אפצוגעבען דעם לעצטען כבוד דעם פערשטארבענעם.

באריקאדען אין דייטשלאנד

דער רייכסטאג זאל פונאנדערגעלאזט ווערען

בערלין, 13 (ספ. טעל.) אין פראנקפורט-אם-מאין זענען פארגעקומען שטארקע געשלעגען צווישען פאליציי און בעוואפענטע קאמוניסטען, וועלכע האבען געשטעלט א ווידערשטאנד און אויף דער באטאן-שנור גאס אויפגעשטעלט באריקאדען פון איבערגעקעהרטע וואגענס; פון הינטער די באריקאדען האבען זיי אנגעהויבען בעווארפען די פאליציי מיט שטיינער און אויך געשאסען.

אין האמבורג, ברעמען און לייפציג זענען אויך פארגעקומען בלוטיגע צוזאמענשטויסען. אין ברעמען האבען די קאמוניסטען און נאציאנאל-סאציאליסטען זיך צוזאמען געווארפען אויף דער פאליציי, וועלכע האט זיי געוואלט פונאנדערטרייבען, און זיי בעשאטען מיט א האגיל פון שטיינער; גלייכצייטיג האבען זיך אויף די דעכער ארום קאמפס-פלאץ אויסגעזעצט גרויסע מחנות קאמוניסטען וועלכע האבען מכבד געווען מיט שטיינער סיי די פאליציי, סיי די היטלער-לייט. 2 פערזאן זענען דערביי דער'הרג'עט און פיל פערוואונדעט געווארען.

אומעטום איז דער פאליציי שפעט ביינאכט געלונגען איינצושטעלען די ארדנונג.

בערלין, 13 (ספ. טעל.) פון פיל דייטשע שטעט מעלדעט מען, אז נעכטען ביינאכט זענען דארט פארגעקומען צוזאמענשטויסען צווישען המון און דער פאליציי.

אין קאסעל האבען זיך די אומרוהען בעגייט, און נעכטען ביינאכט, בעת א שיסעריי צווישען די קאמוניסטען און פאליציי, איז דער'הרג'עט געווארען דורך א קויל א 90-יאהריגער זקן, וועלכער האט ארויסגעקוקט דורכ'ן פענסטער.

בערלין, 13 (ספ. טעל.) נאך האלבער נאכט האט זיך פערענדיגט די בעראטונג פון דער פראקציע פון דער דייטשער פאלקס-פארטיי. עס איז בעשלאסען געווארען צו פאדערען צונויפצורופען דעם רייכסטאג. פאר דער זיצונג האט דער פיהרער פון דער פאלקס-פארטיי זינגעלדעי פאר-געלייגט ברינגען ער זאל זיך אנגעבען אין די-מיסיע און שפעטער איבערגעמען פון פרעזידענט די מיסיע צו שאפען דעם נייעם קאבינעט. די פאלקס-פארטיי האלט, אז ביים איצטיגען צוזאמענשטעל פון דייטשען קאבינעט איז נישטא קיין שום גאראנטיע, אז עס וועלען קענען אדורכגעפיהרט ווערען די פינאנציעלע רעפארמען, וועל-כע זענען אנגעצייכענט אין בעקאנטען דעקרעט פון פרעזידענט הינדענבורג.

אזוי ווי אויך דער לאנדפאלק פאדערט א רעקאנסטרוקציע פון קאבינעט און בעזונדערס די דעמיסיע פון אויסערן-מיניסטער קורציוס און פי-נאנץ-מיניסטער דיטריך, איז דער רעגירונג-קריזיס אומפערמיידלבך. אויך די סאציאליסטען האבען דערקלערט ברינגען, אז אויב עס וועלען נישט אדורכגעפיהרט ווערען אין פרעזידענטס דעקרעט אייניגע ענדערונגען (לטובת די ארבייטער), וועלען זיי שטימען אין סעניארען-קאנווענט פאר'ן צונויפ-רופען דעם רייכסטאג, וואס עס וועט זיכער מיט זיך ברענגען אנ'אומצוטרוי - וואטום פאר דער רעגירונג.

היינט אין דער פריה איז ברינינג ארויסגע-פאהרען צום פרעזידענט. מען רעכענט, אז אויב דער רייכסטאג וועט צונויפגערופען ווערען און עס וועט אנגענומען ווערען אנ'אומצוטרוי-וואטום, וועט דער פרעזידענט פונאנדערלאזען דעם רייכסטאג און בעשטימען נייע וואהלען.

* * *

בערליי, 13 (ספ. טעל.) נעכטען איז אין ספארט-פאלאץ פארגעקומען א מיטינג פון די קא-מוניסטען געגען די שפארזאמקייטס-פעראָרדנונגען פון פרעז. הינדענבורג. נאך דער פערזאמלונג איז אויף די גאסען געקומען צו צוזאמענשטויסען צווי-שען דער פאליציי און קאמוניסטען. צווישען אנדע-רע איז ארעסטירט געווארען דער פארזיצער פון דער דייטשער קאמוניסטישער פארטיי טעלמאן.

וואופערשאל, 13 (טו). אין וואופער-טאל-עלבערפעלד איז ווידער געקומען צו קאמוניס-טישע גאסען-אונרוהען. די פאליציי איז אנגעגרי-פען געווארען און האט געמוזט בענוצען געוועהר, איין ארבייטער איז פון א שאס שווער-פערוואונדעט געווארען.

לייפציג, 13 (טו). ס'זענען ווידער פאר-געקומען שווערע אונרוהען, דער המון האט אויס-געריבט 2 געשעפטען. די פאליציי האט אדורכ-געפיהרט גרויסע ארעסטען.

אויך אין פראנקרייך

זענען פארגעקומען בלוטיגע צוזאמענשטויסען

פאריז, 13 (טו) אין רובע זענען פארגע-קומען שווערע צוזאמענשטויסען צווישען פאליציי און שטרייקענדע ארבייטער. די קאמוניסטען האבען דעמאנסטרירט אויף די הויפט-גאסען. אין עטליכע ערטער האט מען אויפגעשטעלט באריקאדען. די שטרייקענדע האבען בעווארפען די פאליציי מיט שטיינער. איין זשאנדארם איז שווער פערוואונדעט געווארען. די פאליציי האט ארעסטירט 15 מאן, דערונטער 3 אויסלענדער.

פאריז, 13 (טו) די אונרוהען אין רובע זענען געווען זעהר ערנסטע. די שטרייקענדע האבען אנגעגריפען א קאוואלעריע - אפטיילונג מיט פלאשען און שטיינער. איין לייטענאנט איז שווער פערוואונדעט געווארען. פון אנ'אנדער פאליציי-אפטיילונג זענען אויך פערוואונדעט געווארען 2 פערזאן. די פאליציי איז געווען צו שוואך זיך אקעגענצושטעלען. די ארבייטער האבען ארויסגע-ריסען דעם ברוק, כדי נישט אדורכצולאזען די קאוואלעריע.

Tkaniny A·G·B
SPÓŁKA AKCYJNA
PIOTRKOWSKA 80
uprzejmie zawiadamia Sz. Klijentelę, że w poniedziałek 15 b. m. rozpoczyna
Posezonową WYPRZEDAŻ Posezonową
towarów wysortowanych jedwabnych, wełnianych, bawełnianych oraz resztek
UWAGA: Sprzdaż normalna odbywa się niezależnie od wyprzedaży.

דעם 12. יוני איז געשטארבען דער לאנגיעהריגער און פערדינסטפולער מיטגליד פון אונזער פעראיין
נ. ע. עמנואל האמבורסקי
רעדאקטאר און ארויסגעבער פון „לאדזער טאגעבלאט“.
דער אנדענק פון פערשטארבענעם אלס א מענש מיט אנ'אונבעפלעקטען כאראקטער וועט שטענדיג בלייבען אין אונזערע הערצער.
מיר בעטען אלע אונזערע מיטגלידער אנטיילצונעהמען אין דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, זונטאג, ד. 14. ד.ח. 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז, נארוטאוויטשא 40.
די פערוואלטונג פון צענטראלען הויז-בעזיצער-פעראיין אין לאדז.

צוליב'ן טויט פון
נ. ע. עמנואל האמבורסקי
דריקט אויס איהר הארציגען מיטגעפיהל דער פערבליבענער פאמיליע
אויפזיכטס-ראט און פערוואלטונג
פון דער קאאפ. קרעדיט-באנק פון הויז-בעזיצער-פעראיין אין לאדז געז. מיט בעגר. האפט.
3473

צוליב'ן טויט פון
נ. ע. עמנואל האמבורסקי
וו.-פרעזעס פון דער קאאפעראטיווער באנק פאר סוחרים און אינדוסטר. אין לאדז
דריקען אויס דעם הארציגסטען מיטגעפיהל דער פאמיליע ווי אויך דער לייטונג פון דער באנק
דאס פערסאנאל
פון דער קאאפעראטיווער באנק פאר סוחרים און אינדוסטריעלער אין לאדז.

דעם 12-טען יוני איז נאך לאנגע און שווערע ליידען געשטארבען אין עלטער פון 60 יאהר
נ. ע. עמנואל האמבורסקי
פרעזעס פון צענטראלן סוחרים- און פאבריקאנטן-פערבאנד אויף לאדזער וואיעוואדזטווע.
אין דעם פערשטארבענעם פערלירען מיר אנ'איידעלען שעף, א מענש מיט אנ'אונבעפלעקטען כאראקטער און א ווארים הארץ.
עהרע זיין אנדענקען!
דירעקציע און פערסאנאל פון צענטראלן סוחרים- און פאבריקאנטן-פערב. אויף לאדזער וואיעוו.

דאנקזאגונג.
דעם בעסטען דאנק דריקען מיר אויס דער חשוב'ער פערוואלטונג פון „אוזדראוויסקא“ ווי אויך דעם פערסאנאל פאר זייער גוטער בעציהונג.
די מענער-גרופע פון 2-טען סעזאן.

קענער און פיינשמעקער
טרינקען די אויבאיבער-שמייגבארע ביר
מיט זייער גוטקייט

Tow. Akc. Sukc. K. ANSTADTA
w Łodzi, Pomorska 34/36
„Jasne Wyborowe”
Monachijskie
Bawarskie
Ciemne słodkie

איינשפארונגען אויף נאך 300 מיליאן

ווילן אדורכפירן די רעגירונג

וואַרשאַ, 13 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אויף דער זיצונג פון מיניסטאָרען־ראַט איז באַהאַנדעלט געוואָרן די פראַגע וועגן ווייטערדיגע אָפּשפּאָרונגען אין מלוכה־בודזשעט אויף 300 מיליאָן זלאָטיס.

דער פרעמיער פּריסטאָר האָט פונאַנדערגעשיקט אַ צירקולאַר צו אַלע מיניסטעריומס, אין וועלכען ס׳ווערט געפאָדערט, אַז זיי זאָלען מיטטיילען וועגען אַלע חסרונות וואָס זיי זעהען אין זייערע מיניסטעריומס אין זויערטשאַפטליכען זין.

* * *

דער פרעמיער פּריסטאָר האָט אָוועקגעשענקט זיין דעפּוטאַטען־געהאַלט פון דעצעמבער ביז יוני פאַר די געליטענע פון דער פערפלייצונג אין ווילנאָ.

די „אַגודה“ וועט רעגירען אין וואַרשעווער קהלה

די קליינע פראַקציעס זיך פערבונדען מיט דער „אַגודה“

וואַרשאַ, 13 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). ווי בעקאַנט זענען מצד די ציוניסטען און מצד דער „אַגודה“ געפיהרט געוואָרען איבערהאַנדלונגען וועגען צוציהען די קליינע פראַקציעס צו שאַפען אַ מעהרהייט.

ביז איצט האָט זיך געקענט אויסדוכטען, אַז די ציוניסטען וועט געלונגען צוציהען די קליינע פראַקציעס און איבערנעהמען די מאַכט אין דער קהלה. איצט שטעלט זיך אָבער אַרויס, אַז די פראַקציעס זענען צוגעטרעטען צו דער „אַגודה“, וועלכע וועט איבערנעהמען די מאַכט.

אָפּקלאַנגען פון טראַמוואַי־שטרייק אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 13 (טעלעפאָניש). ווי ס׳שטעלט זיך אַרויס האָט דער מאַגיסטראַט ביים טראַמוואַי־שטרייק היזק געהאַט 400 טויזענד זל. אויף אַ זיצונג פון מאַגיסטראַט איז שטאַרק קריטיקירט געוואָרען די טראַמוואַי־דירעקציע, וועלכע האָט אַפילו נישט געוואוסט, אַז ס׳וועט אויסברעכען אַ שטרייק. דער דירעקטאָר פוקס האָט זיך, צוליב דעם אָפּגעגעבען אין דימיסיע. די דימיסיע איז נישט אָנגענומען געוואָרען.

* * *

ס׳זענען ווייטער אַדורכגעפיהרט געוואָרען רעוויזיעס און אַרעסטען ביי טראַמוואַי־אַרבייטער.

* * *

דער פּראָקוראָר האָט זיך געווענדעט צום סיים אַרויסצוגעבען דעם קאָמוניסטישען דעפּוטאַט בודזשינסקי, די פאָדערונג פון פּראָקוראָר שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם לעצטען טראַמוואַי־שטרייק.

מינ. מאַטושעווסקי

זאָל ווערען פּרעזעס פון „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ“

וואַרשאַ, 13 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). ווי מען גיט איבער, וועט דער פּרעזעס פון דער „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ“ גענעראַל גורעצקי אינגיכען פערלאָזען זיין אַמט. זיין אָרט זאָל פערנעהמען דער געוו. פינאַנץ־מיניסטער פּולק. מאַטושעווסקי.

פּראָיעקט צו העכערן דעם פּרייז פון אויסלענדישע פּעסער

וואַרשאַ, 13 (טעלעפאָניש). ס׳איז שוין זיכער, אַז דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום אַרבייט אויס אַ פּראָיעקט וועגען טייערער מאַכען אויסלענדישע פּעסער. אַ פּאַס זאָל לויט דעם נייעם פּראָיעקט קאָסטען 150 זלאָטיס. דער צוגאָב זאָל בעשטימט ווערען אויף אויסבויען די פּוילישע קור־ערטער.

געשטאָרבען עמנואל האַמבורסקי

עמנואל האמבורסקי נ״ע

ווער האָט נישט געקאָנט אינ׳ם יודישען לאָדז דעם רעדאַקטאָר־אַרויסגעבער עמנואל האַמבורסקי?

האַמבורסקי איז דאָך געווען איינער פון די איבערגעגעבענסטע און טיכטיגסטע לאָדזער געזעלשאַפטליכע טוער פון זעהר פיינעם, איידעלען מין—

אַ מענש, וואָס האָט אַרויסגעוויזען זעהר פיל וואַרימע, אויפריכטיגע און האַרציגע בעציהונג צו איטליכער יודיש־געזעלשאַפטליכער ערשיינונג, וועלכער פלעגט שוין מיט זיין בלויזען דערשיינען אַליין אַריינברענגען זאַכליכקייט און אָרדענונגס־מעסיגקייט אין די פערפלאָנטערטע, צוטומעלטע דרכים פון דער יודיש־באַלעבאַטישער געזעלשאַפטליכקייט און פילאַנטראָפּיע.

אַ מענש מיט אַ ברייט, אָפען האַרץ, און מיט אַן׳עמפינדליך אויג און אויער פאַר די לעבענס־הצטרכות׳ן פון דעם לאָדזער יוד, האָט עמנואל האַמבורסקי שטענדיג געפונען צייט און ענערגיע צו איניציאירען און קאָנטינויר׳ען געזעלשאַפטליכע אַרבייט פון אַ באַלדיגען און דויער׳ענדען ווערט.

אויפ׳ן ערשטען רוף פון דעם גוטבעדערפטיגען כלל און יחיד, פלעגט ער זיך מעלדען פון די ערשטע, פון די גוטוויליגסטע, פון די „נישט־פער־אינטערעסירטע“ און פערזענליכע כיבודים און טיטולאַציע, ער —

דער לאָדזער יודישער איידעלמאַן ברוח, דער ערנסטער, און דאָך ליב און גוטמוטיג־שמייכלענדער דזשענטלמען אין זיין שטרענג־סאָלידער האַלטונג און אויפפיהרונג, איז שטענדיג געווען דער ריכטיגער מאַן אויפ׳ן ריכטיגען פּלאַץ“, און ס׳איז זעהר שווער צו גלויבען, אַז דער דאָזיגער לעבעדיגער, בעוועגליכער, פיין־פיהלענדער, גוטער מענש און מענשען־פריינד, דער זעלטענער אוהב־אַנשים איז שוין אַוועק אין זיין אייביגער רוה אויפ׳ן פּלאַץ, פון וועלכען מ׳קעהרט זיך שוין נישט אום צוריק.

דער אָנדענק פון דעם פריינדליכען און האַרציגען עמנואל האַמבורסקי וועט זיכער בלייבען לאַנג לעבען אין די ברייטע קרייזען און צווישען די פערשידענסטע שיכטען פון דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג.

* * *

רעדאַקטאָר עמנואל האַמבורסקי איז געבוירען געוואָרען אין זומער פון יאָהר 1871 ביי אַן אָנגעזעהענע חסידישע פאַמיליע אין לאָדז.

עמנואל האַמבורסקי האָט אויסגעוועהלט פאַר זיך דעם דרוקער־פאַך און ווייזט אַרויס אויף דעם געביט געוואַלדיגע פעהיגקייטען. ער בויט אויס אַ דרוקעריי, וואָס ענטוויקעלט זיך פון יאָהר צו יאָהר, און מיט דער צייט פערנעהמט ער דעם אויבענאָן פון די יודישע מדפיסים אין לאָדז.

אין אָנהויב פון אונזער יאָהרהונדערט, ווען דאָס יודישע לעבען אין דעמאָלדיגען רוסלאַנד האָט אָנגעהויבען אַרויסצוגעהן אויף די נייע וועגען פון נאַציאָנאַלען לעבען. זעהט מען דעם יונגען 30־יעה־ריגען, ענער־גישען עמנואל האַמבורסקי אין די ערש־טע רייהען פון דער ציוניסטישער בעוועגונג. ער גרינדעט צוזאַמען מיט נאָך עטליכע די ערשטע ציוניסטישע פעראיינען אין לאָדז און זיין וואָרט ווערט געשעצט פון פריינד און פון פיינד.

אין יאָהר 1905 פערמעסט ער־זיך מיט זיין גאַנצען אונטערנעהמערישען פערנעהם אַרויסצוגעבען אַ יודישע טעגליכע צייטונג. אין צענטער פון נע־זונדסטען און פּראָדוקטיווסטען יודישען קיבוץ אין פּוילען — אין לאָדז.

אין יאָהר 1907 הויבט אָן אין לאָדז צו ער־שיינען אַ טעגליכע יודישע צייטונג אין קליינעם פאָרמאַט א. ב. „לאָדזער נאַכריכטען“, און מיט איין יאָהר שפּעטער הויבט אָן צו ערשיינען דאָס „לאָד־זער טאַגעבלאַט“.

פון דעמאָלט אָן שטעהט רעדאַקטאָר עמנואל האַמבורסקי אין צענטער פון יודישען, געזעלשאַפט־ליכען לעבען אין לאָדז. נישטאָ קיין איין סימפּאַטי־שע, פילאַנטראָפּישע געזעלשאַפט, וואו האַמבורסקי זאָל נישט האָבען צוגעלעגט זיין האַנד; נישטאָ קיין יודישע קולטור־פעראיין, וואו האַמבורסקי זאָל נישט האָבען בייגעטראָגען זיין ציגעל. כמעט אַלע יודישע געזעלשאַפטליכע פעראיינען אין לאָדז זענען גע־גרינדעט געוואָרען מיט זיין מיטהילף און אַרבייט. „אוזדראָוויסקאַ“ און „עזרת אלמים“, „לינת הצדק“ און „יעאַס“, „געזעלשאַפט פריינד פון יוואָ“ און תרבות. — אומעטום איז ער געווען איינער פון די ערשטע, און אין פיל פון זיי האָט ער לאַנגע יאָה־רען פערנומען דעם אַמט פון פּרעזעס און עהרען־מיטגליד. ער פערנעהמט אַן׳אָנגעזעהן אָרט אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, שטעהט אין פער־בינדונג מיט דער גרויסער יודישער שרייבער־מש־פּחה. אין די 50־יאָהרען פון זיין לעבען גרינדעט ער דעם לאָדזער רעטונגס־קאָמיטעט.

רעדאַקטאָר עמנואל האַמבורסקי שענקט אָוועק זעהר פיל צייט דעם יודישען סוחרים־טום אין לאָדז. און ער העלפט זיי. זייט 10 יאָהר פערנעהמט ער דעם פּרעזעס־אַמט אין צענטראַלען סוחרים־ און פאַבריקאַנטען־פעראיין פון לאָדזער וואָיעוואודזשטווע (פּיעטריקאָווער 10) און אונטער זיין לייטונג איז דער פעראיין נאָך מעהר אויסגעוואַקסען. רעדאַק־טאָר עמנואל האַמבורסקי איז אויך געווען איינער פון די גרינדער פון דער דעפּאָזיטען־באַנק, און גרינדער און לאַנג־יעהריגער פּרעזעס פון סוחרים־ און פאַבריקאַנטען־באַנק, ציגעל־גאַס 3. רעדאַקטאָר האַמבורסקי האָט אין די לעצטע יאָהרען אויך פער־נומען אַ רייהע געזעלשאַפטליכע און אָפיציעלע אַמ־טען, ווי מיטגליד פון דער פינאַנץ־קאָמיסיע ביים מאַגיסטראַט, לאַווניק פון געריכט א.אַ.ז. א.אַז.ח.

דאָס לאָדזער יודענטום האָט פערלוירען איי־נעם פון איהרע איבערגעגעבענסטע זיהן און מו־סיגע קעמפער, און די יודישע פּרעסע, אַן׳אידעאַלען פּיאָנער און בויער.

גרויס, זעהר גרויס איז די אבידה!

די לויה

נעכטען אין אָוונד איז אין לאָקאַל פון צענט־ראַלען סוחרים־פעראיין, פּיעטריקאָווער 10 פאָרגע־קומען אַ גרויסע טרויער־זיצונג, געווידמעט דעם אָנדענק פון פערשטאָרבענעם עמנואל האַמבורסקי ז״ל.

אין דער זיצונג האָט אָנטיילגענומען די פער־וואַלטונג פון סוחרים־פעראיין, וואו דער פערשטאָר־בענער איז געווען פּרעזעס און פערטרעטער פון אַלע אינסטיטוציעס, צו וועלכער דער פערשטאָרבע־נער האָט געהער׳ט און וואו ער האָט פערנומען אָנ־געזעהענע אַמטען.

די זיצונג האָט געעפענט ראַטמ. אינזש. פּראַש־קער, וועלכער האָט אין קורצע ווערטער מספּיד גע־ווען דעם פערשטאָרבענעם, וועמענס אָנדענק די פער־זאַמעלטע האָבען בעעהרט מיט אויפשטעהען פון די ערטער.

ס׳איז געשאַפען געוואָרען אַ לויה־קאָמיטעט און אַן׳עקזעקוטיוו, וועלכער וועט אָנפיהרען מיט דער לויה.

דער סטאַראָסטאַ האָט ערלויבט, אַז די לויה זאָל געהן דורך דער פּיעטריקאָווער גאַס.

טרויער־זיצונג פון ציוניסטישען קאָמיטעט

צוליב׳ן טויט פון רעדאַקטאָר עמנואל האַמבורסקי ז״ל

צוליב׳ן טויט פון אָנגעזעהענעם ציוניסטישען עסקן, מיטגליד פון ציוניסטישען קאָמיטעט, רע־דאַקטאָר ה׳ עמנואל האַמבורסקי ז״ל, האָט דער ציו־ניסטישער קאָמיטעט אָפּגעהאַלטען אַ ספּעציעלע־טרויער־זיצונג.

דער פּאָרזיצענדער דעפּ. ד״ר ראָזענבלאַט וויד־מעט אַ פּאָר וואַרימע ווערטער דעם פערשטאָרבענעם און די אנוועזענדע בעעהרען זיין אָנדענקען דורך אויפשטעהען פון די ערטער. עס ווערען דערויף אַרומגערעדט די פּרטים אין צוזאַמענהאַנג מיט דער לויה און די זיצונג ווערט געשלאָסען.

צו דער יודישער בעפעלקערונג אין לאָדז

דער פערשטאָרבענער עסקן רעד. עמנואל האַמ־בורסקי האָט זיך פערדינט געמאַכט פאַר דעם יו־דישען לאָדז.

די יודישע בעפעלקערונג פון אַלע שיכטען און קרייזען דאַרף פערשטעהן, וועמען זי האָט פער־לוירען און וואָס פאַראַ כבוד זי דאַרף אָפּגעבען דעם פערשטאָרבענעם.

געזעלשאַפטליכער קאָמיטעט איינצואָרדנען די לויה פון עמנואל האמבורסקי

רעד. י. אוגער, אלטמאַן, ד״ר ל. באַנאַש, ש. בודזינער, י. מ. ביאַלער, יוסף בירנבוים, י. מ. בערמאַן, רעד. בזשוסטאָווסקי, דיר. וו. באַרוך, מאַג. באַלבערישסקי, ד. בערקאָוויטש, בראָנאָווסקי, י. גערסאָן, ר. גאַרדאַן, י. דעגענ־שטיין, משה העלמאַן, יאַקוב הערץ, ראובן האָפמאַן, הערשענבערג, י. הילער, א. האַל־פּערן, ד״ר מ. וואָלפזאָן, ד. ווייבריב, וואַלפיש, מ. ווערדיגער, ב. וואַקס, יעזשי וואָלף, זדונסקי, ד״ר טאַרטאַקאָווער, טאַגליכט, לאַווניק א. יאָעל איגנאַצי יאַשונסקי, יוליוס לעווענשטיין, לעאָ־פּאָלד לאַנדסבערג, מ. לימאַן, פּרעזעס דעפּ. ל. מינצבערג, מ. מאַרכווו, מאַשענבערג, י. ל. מאַרגוליס, סענדיק אינזש. ג. פּראַשקער, ד״ר ש. פּראַשקער, אַרד. מאַרעק פיין, מאַג. טעווועלמאַן, ש. פּויזנערזאָן, פּודלאָווסקי, א. פעליקס, רעד. י. קאַהאַן, יצחק קאַצענעלסאָן, ד״ר ג. קראַוש, א. קאָן, ב. קרעניצקי, מ. קרעניצער, מ. קאַראַטשינסקי, ל. קאָהן, מ. קלעפּפיש, מלכה ריעזניק, ראַפּאַפּאָרט, י. ראָ־זענבוים, ד״ר ש. שוויג, מ. שייניאַק, י. שול־מאַן, שאַיאַ, י. שטערן און א. שטיינשניידער, וויעלגאָוואָלסקי און הובערמאַן.

הננו מביעים בזה את השתתפות צערנו העמוק לרגלי מות יושב ראש חברתנו, האיש המצוין במדותיו, אהוב לכל הבריות, רודף שלום, עסקן צבורי אמתי, אשר במפעליו הכבירים הקים את בנין מוסדנו

ג. ע. ר׳ **עמנואל האמבורסקי**

משפחתו וכל המבכים אבדתנו ינחמו בנחמת ציון וירושלים.

הלוי׳ תהי׳ ה י ו ם, בשעה 12 מבית האבל רחוב נארוטאוויטשא 40.

כל החברים מתבקשים להופיע להשתתף בהלויתו, לחלק למנוח את הכבוד האחרון.

ועד חברת חסד של אמת ומנחמי אבלים לאדז.

פרייטאָג פאַרנאַכט איז אין עלטער פון 60 יאָהר געשטאָר־בען איינער פון די סעניאָרען פון יודישען צייטונגס־וועזען אין פּוילען, רעדאַקטאָר־אַרויסגעבער פון „לאָדזער טאַגעבלאַט“

נ. ע. עמנואל האַמבורסקי

אין פערשטאָרבענעם פערלירט די יודישע פּרעסע אין לאָדז אַ פערדינסטפולען איבערגעגעבענעם פריינד פון יודישען וואָרט.

מיר דריקען אויס דער פאַמיליע פון פערשטאָרבענעם און דעם פערלאַג „לאָדזער טאַגעבלאַט“ אונזער טיפסטען מיטגעפיהל און ביילייד. מיר רופען די חברים זיך צו בעטייליגען אין דער לויה, וועלכע וועט פאָרקומען היינט זונטאָג 12 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער־הויז נאַרוטאָוויטשאַ 40.

פערוואַלטונג פון לאָדזער זשורנאַליסטען־סינדיקאַט יודישע סעקציע.

דעם 12־טען יוני איז נאָך לאַנגע און שווערע ליידען געשטאָרבען אין עלטער פון 60 יאָהר

נ. ע. עמנואל האַמבורסקי

גרינדער און וויצע־פּרעזעס פון דער קאָאָפּעראַטיווער באַנק פון סוחרים און אינדוסטריעלער אין לאָדז

אין דעם פערשטאָרבענעם פערלירען מיר אַן׳אונערמידליכען אַרבייטס־חבר, וועלכער האָט מיט זיין ערפאַהרונג און ליכטיגען שכל געבראַכט צו דער ענטוויקלונג פון אונזער באַנק.

כבוד זיין אָנדענק!

ראַט און פערוואַלטונג

פון דער קאָאָפּעראַטיווער באַנק פאַר סוחרים און אינדוסטריעלער אין לאָדז

לאדז, 14 יוני 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 14 יוני 1931

די רעוויזיאניס־טישע שטימונג

די וואהלען צום ציוניסטישע קאנגרעס האבען געבראכט א גרויסע סענסאציע: די גרעסטע צאהל שטימען האבע בעקומען די רעוויזיאניסטען און די קלענסטע — גרינבוימס גרופע „על המשמר".

לויט אונזער מיינונג, דארף גרינבוים זיין שטאלץ מיט דער דאזיגער מפלה, ווייל ער האט דאך בעוויזען אז ער האט געהאט מוט, אין דער דאזיגער צייט פון אלגעמיינער צוטומלעניש און לויפעניש צו פערבלייבען רוהיג אויף דער פאזיציע פון רעאלער פאליטיק.

אוודאי איז זעהר נישט בעקוועם צו בלייבען אין דער מינדערהייט, מ'מוז דאך קודם כל ארויסלאזען פון האנד די הערשער־בולאווע, אבער דער דאזיגער צושטאנד וועט זיכער לאנג נישט דויערן, עס וועט גאר אינגיכען קומען א צייט, ווען מען וועט זוכען מיט ליכט א מענשען, וועלכער האט אין קריטישען מאמענט נישט פערלוירען דעם קאפ, און דעמאלט וועט מען אויך דערזעהען איהם...

ס'איז נישט קיין חידוש וואס די רעוויזיאניסטישע שטימונג האט איצט ארומגעכאפט די גאנצע ציוניסטישע מחנה. מ'שטייט דאך אין אנ'אפענעם קאמף מיט צוויי עקשנותדיגע געגנערס, מוז מען דאך ארויסברענגען דעם מאקסימום ענערגיע און אנשטרענגונג.

דעריבער זענען די מזרחים רעוויזיאניסטיש, דער עת־לבנות רעוויזיאניסטיש און בלויז די ראדיקאלען פון „על המשמר" האלטען זיך מעסיג. דאס איז אפנים דערפאר, ווייל זיי שטייען נעהנטער צו דער ארבייטערשאפט אין ארץ־ישראל, וועלכע זענען דא גראד דער מעסיגסטער און ניכטערסטער עלעמענט, דער פערביטערטער שונא פון רעוויזאניזם.

די ארבייטער זענען אין אלע לענדער דער אוואנגארד פונ'ם קאמף פאר'ן ענדערען די געזעלשאפטליכע בעציהונגען, אויב דער ארבייטער איז דא געגען די קאמף־לאזונגען פון זשאבאטינסקיס גרופע, איז דאס אליין שוין א סימן, אז די אלע לאזונגען זענען בלויז שוים, וואס האט זיך אויפגעהויבען אויף די צוהיצטע כוואליעס, שוים וואס וועט זיך לאנג נישט האלטען.

שוין אויפ'ן קאנגרעס וועט מען זיך בעגעגענען מיט דער הארטער ווירקליכקייט, מען וועט מוזען געבען אנ'ענטפער אויף דער אראבער־פראגע און אויפ'ן ענגלישען ווייס־בוך צוזאמען מיט'ן מאקדאנאלד־בריף.

דער ציוניסטישער קאנגרעס איז, אמת, בלויז ½ העלפט פון דער אגענץ, די אנדערע העלפט בעשטייט פון די אז. גער. נישט־ציוניסטען. ס'איז דאך אבער פאר קיינעם קיין סוד נישט און פאר די ענגלענדער און אראבער אויך נישט, אז יענע העלפט איז א פיקציע, אז די יודישע מאסען זענען אין דער ציוניסטישער העלפט, דעריבער וועט דא דער בעשלוס פונ'ם קאנגרעס האבען א דעצידירענדען בעדייט.

שוין דעמאלט וועט מען זוכען דעם ניכטערען עלעמענט. אמת. די רעוויזיאניסטען וועלען סיי־ווי זיין אין א קליינער מינדערהייט אין ס'פאלט קיינעם נישט איין מורא צו האבען אז דער קאנגרעס זאל אננעהמען זשאבאטינסקיס שווערדעל־מעטאדען אבער אפילו די רעוויזאנירענדיגע שטימונגען פון די אלגעמיינע ציוניסטען וועט מוזען געמעסיגט ווערען אויב די אגענץ וועט נישט וועלען פערלירען דעם קאנטאקט מיט'ן צווייטען צד.

וועלען קומען די רעאל־פאליטיקער און העלפען שאפען דעם קאנטאקט, און די איצטיגע מפלה קען נאך פערוואנדעלט ווערע זאיין א גרויסען נצחון.

פ. ק.

=:)(:=

נייע אונטערהאנדלונגען מיט די אוקראינער

דער קאמוניקאט פונ'ם „קאמיטעט פון 3", וועלכער האט אין נאמען פון ראט פון פעלקער־בונד בעטראכט די אוקראינישע אנקלאגע און די ענגליש־קאנאדישע פעטיציעס צוליב פאראיאהריגער „פאציפיקאציע "פון מזרח־גאליציען איז אריבער אהן אנ'עכא אין דער פוילישער פרעסע. דער קאמוניקאט, וועלכער לייגט אפ די פראגע ביז'ן הערבסט און דריקט אויס די האפנונג אז ביז דער דאזיגער צייט וועט פארקומען א פויליש־אוקראינישע פערשטענדיגונג איז פערעפענטליכט געווארען דורך דער סאנאציע־פרעסע אהן שום קאמענטארען באר בלויז מיט א צושריפט: אז „די פוילישע דעלעגאציע האט אפגעהאלטען באך איין נצחון אין זשענעווע", מיט'ן אפלייגען א אונאנגענעהמען ענין, דאס אויסערן־מיניסטעריום איילט זיך נישט צו ערטיילען קיין אויפקלערונגען וועגען דער דאזיגער פראגע, זייענדיג צופרידען, וואס אין דער הינזיכט העלפט איהר ארויס דער קאמוניקאט.

מוז מען דעריבער אנקומען צו פרעמדע קוועלען, כדי צו שאפען זיך א בילד וועגען פערלויף פו ןדי בעראטונגען אין זשענעווע ארום דעם ענין „פאציפיקאציע" וועלכע האבען זיך געענדיגט דערווייל מיט'ן פערעפענטליכען דעם אויבענדערמאנטען קאמוניקאט.

מען שרייבט פון לאנדאן, אז די אוקראינישע פראגע האט לעבהאפט פע־אינטערעסירט דעם ענגלישען אויסערן־מיניסטעריום, וועלכעס האט זיך שטארק געגרייט צו די געשפרעכען אין זשענעווע. בעת דער מאי־סעסיע, וועגען דער דאזיגער פראגע. קודם כל דערפאר, ווייל דער פארזיצענדער פונ'ם „קאמיטעט פון 3" איז דער ענגלישער אויסערן־מיניסטער הענדערסאן, און צווייטענס דערפאר, ווייל א גרופע ענגלישע דעפוטאטען האט אריינגעטראגען אין ראט פון פעלקער־בונד א פעטיציע וועגען דער „פאציפיקאציע" און די גרויסע ענגלישע דאמינע, קאנאדע האט זיך בעזונדערס שטארק פערינטערעסירט מיט'ן פערלויף פון דעם ענין.

די פוילישע אמבאסאדע אין לאנדאן איז נישט איינמאל אויפגעפאדערט געווארען צו ערטיילען אויפקלערונגען און נישט איינמאל בעקומען פון ווארשא אינסטרוקציעס צו אינטערוועניערען אין ענגלישען אויסערן - מיניסטעריום וועגען דעם ענין „פאציפיקאציע". אין זשענעווע האט אויסערן־מיניסטער זאלעסקי זעהר פיל וועגען דעם גערעדט מיט הענדערסאנען און מיט אנדערע מיטגלידער פון דער ענגלישער דעלעגאציע. פון וועלכע דער דעפוטאט באקער האט זיך „ספעציאליזירט" אין דער „פאציפיקאציע" פראגע. אנדערע מיטגלידער פונ'ם „קאמיטעט פון 3", און פון די איטאליענישע און נארוועגישע דעלעגאציעס האבען אויך וועגען דעם קאנפערידט מיט זאלעסקין, פאר דער נארוועגישער דעלעגאציע איז איינגעארדענט געווארען א ספעציעלער מיטאג.

אין רעזולטאט פון די דאזיגע געשפרעכען איז געבוירען געווארען דער בעקאנטער קאמוניקאט, וועלכער, אויב מען לעזט איהם אויפמערקזאם, איז בערצייגט מען זיך, אז דער פויל. אויסערן־מיניסטער, האט אפגעגעבען בינדענדע ערקלערונגען, פאר'ן קאמיטעט. די דאזיגע ערקלערונגען זענען נוגע ווייטערע אונטערהאנדלונגען מיט די אוקראינער, אונטערהאנדלונגען, וועלכע זענען פריהער אזוי אונגעשיקט געפיהרט געווארען ערב דער זשענעווער סעסיע, דורך די פארשטעהער פון „בעבע"־קלוב, די דאזיגע אונטערהאנדלונגען זענען, ווי בעקאנט, איבערגעגעבען געווארען צוליב דעם, ווייל די אוקראינער האבען נישט געוואלט מסכים זיין צוריקצוציהען די אנקלאגע פון פעלקער־בונד און עפענטליך צו ערקלערען „לאיאליטעט" צו דער פוילישער מלוכה. די דאזיגע צוויי בעדינגונגען פון די „בעבע"־דיפלאמאטען זאלען איצט צוריקגעצויגע ווערען. דער אויסערן־מיניסטער זאל זיך האבען פון זיי אפגעזאגט אין זשענעווע. פאר די אוקראינער שאפט זיך איצט בעסערע בעדינגונגען אויף אונטערצוהאנדלען.

א חוץ דעם האט דער „קאמיטעט פון 3" געזאלט בעקומען געוויסע גאראנטיעס פון דער פוילישער רעגירונג וועגען איהרע פלענער ווי אזוי צו לעזען דאס אוקראינישע פראבלעם, גאראנטיעס, וועלכע האבען מעגליך געמאכט דעם קאמיטעט צו פעערעפענטליכען אינ'ם קאמוניקאט א זאץ, אז: „די פוילישע רעגירונג זעהט פאר א מעגליכקייט צו דערגרייכען א פערשטענדיגונג ליקווידירענדיג די אנקלאגען, און אז דער קאמיטעט גלויבט, אז די שטעלונג פון דער פוילישער רעגירונג וועט ארויסרופען א ענטפער פון די מינדערהייטען, וועלכער וועט דערפיהרען, צו א פריינדליכע בעזייטיגונג פון די שוועריגקייטען".

ד יפוילישע דעלעגאציע האט די דאזיגע אונטערהאנדלונגען איינגעהילט אין א שטארק געהיימניש. נאך זאלעסקיס צוריקקומען קיין ווארשא האט די פרעסע זיך גאר נישט מעהר דערוואוסט. דאך ערווארט מען, אז די רעגירונג וועט מאכען איצט א נייעם פרוב צו דערפיהרען צו א געוויסע פערשטענדיגונג מיט די אוקראינער, כדי אויף דער הערבסט־סעסיע פון פעלקער־בונד זאל נישט ווידער אמאל אויפשוואומען די פראגע אוקראינער, מזרח־גאליציען און פאציפיקאציע.

אויסזיכטען פאר יודען אין שפאניען

געשפרעך מיט 3 שפאנישע מיניסטארען

(בריף פון מאדריד)

ביז דער רעוואלוציע, האבען יודען געלעבט אין שפאניען „מיט דעם גנאד" פון די פערשידענע קעניגען. מען האט זיי געדולדעט, אמאל מעהר, אמאל וועניגער, און דאס רוב טאקע וועניגער. קיין אפיציעלע אנערקענטע רעכט האבען זיי אבער נישט געהאט. זינט די בלוטיגע צייטען פון אינקוויזיציעס, אטא־דע־פעס און דעם גירוש פון יאהר 1492, האט נישט געקענט זיין קיין רייד פון א יודישען לעבען אין דער קאטוליש־קירכליכער שפאניען, עס איז דערפאר נישט קיין חידוש, וואס די צאהל יודען אין שפאניען איז זעהר קליין. א שטאט ווי מאדריד, צום ביישפיל, צעהלט ארום און ארום א 30 יודישע פאמיליעס און אנדערע שטעט איז די צאהל אויך אויסערגעוועהנליך קליין.

איך האב דערפאר געזוכט א געלעגענהייט צו טרעפען זיך, מיט פיהרער פון דער איצטיגער רעגירונג, כדי צו הערען פון זיי א קלארע שטעלונג וועגען דער יודען־פראגע אין שפאניען. מיט דער הילף פון דעם געהילפס־מיניסטער פון אר־בייטס־דעפארטאמענט איז מיר געלונגען צו האבען א געשפרעך מיט דריי אנגעזעהענע מיניסטארען: פערנאנדא דע לאס ריאס, יוסטיץ־מיניסטער; פריעטא, פינאנץ־מיניסטער (ביידע סאציאליסטען), און מיגועל מאורא, דער מיניסטער פאר אינערליכע אנגעלעגענהייטען.

איך האב זיי געשטעלט צוויי פראגען:

ערשטענס, וואס פאר א גאראנטיע קענען יודען האבען, אז זיי וועלען בעקומען פולע גלייכבערעכטיגונג און אבסאלוטע פרייהייט אין דער רעפובליק?

צווייטענס, וואס וואלט געווען די בעציהונג פון דער רעגירונג צו אנ'איינוואנדערונג פון יודען קיין שפאניען?

אויף דער ערשטער פראגע האבען אלע דריי מיניסטארען געענטפערט מיט זעהר ווארימע ווערטער: „מיר מעגען זיין זיכער, — האבען זיי געזאגט, — אז עס וועט נישט זיין אין דער רעפובליק קיין שום אונטערשיד צווישען בירגער צוליב רעליגיע אדער נאציע; אבסאלוטע פרייהייט און גלייכהייט וועט גלייך, איינגעפיהרט ווערען". דער יוסטיץ־מיניסטער האט דערביי צוגעגעבען, אז ער האלט ביי ארויסגעבען אנ'אפיציעלען געזעץ, אזוי אז עס וועט מעהר נישט בלייבען קיין שום ספק וועגען דעם, זיי האבען מיר ערלויבט איבערצוגעבען זייערע רייד דער יודישער עפענטליכקייט.

אויף דער צווייטער פראגע, איז זייער ענטפער געווען פונקט אזוי קלאר: די רעפובליקאנישע רעגירונג וועט נישט מאכען קיין שום שוועריגקייטען פאר דער איינוואנדערונג פון יודען. אויך אין דער הינזיכט וועלען זיי זיין פולקאם גלייכבערעכטיגט. עס איז, זעלבסטפערשטענדליך, שווער אפצושאצען די עקאנאמישע מעגליכקייטען און אויסזיכטען פאר אנ'איינוואנדערונג קיין שפאניען אין איצטיגען מאמענט; די שוועריגקייטען גילטען אבער פאר אלעמען און געפינען זיך נישט אין די הענד פון דער רעגירונג.

די מיניסטארען האבען בעטאנט און עטליכע מאל איבערגע'חזר'ט, אז עס וועט נישט זיין קיין שום ספעציעלע שטערונג אדער אונסימפאטישע בעציהונג צו א יודישער אימיגראציע. דער געהילפס־מיניסטער פאר ארבייט, וועלכער איז געווען ביים געשפרעך, האט נאך דערצו צוגעגעבען, אז ער וואלט געוועזען העכסט צופרידען פון אנ'אנהויב פון יודישער איינוואנדערונג קיין שפאניען.

איך האב דאן געהאט א לענגערען שמועס וועגען די זעלבע פראגען מיט סעניאר איגנאציא באייער, דער פרעזידענט פון דער קליינער יודישער געמיינדע אין מאדריד. א בעקאנטע פיגור צווישען יודען אויך אין אנדערע לענדער און אנ'אקטיווער פאליטישער טוער אין אלגעמיינעם שפאנישען לעבען. ער איז געווען פערזענליך בעקאנט מיט דעם געוועזענעם שפאנישען קעניג אלפאנס און האט זיך זעהר אפט בעמיהט צו בעקומען פון איהם פערשפרעכונגען פאר די שפאנישע יודען. ער האט זיך אבער איבערצייגט, אז ווייטער פון צוזאגען איז עס זעלטען געגאנגען. סעניאר באייער האט מיר ערקלערט, אז ער איז איבערצייגט, אז די נייע רעגירונג מיינט ערנסט מיט איהר וואונש פאר פרייהייט און גלייכבערעכטיגונג פאר יודען. די יודישע געמיינדע פון מאדריד, וועלכע האט בעקומען נאך פון דער פריהערדיגער רעגירונג א צוזאג פון אנערקענונג, איז איצט פאמעל אנערקענט געווארען. די טעג ווערט די ערשטע יודישע שוהל פייערליך געעפענט, נאך אזוי פיל הונדערטער יאהרען.

וועגען דער פראגע פון יודישער איינוואנדערונג קיין שפאניען, איז סעניאר באוייער אויך איבערצייגט אין דעם גוטען ווילען פון דער רעגירונג; ער זעהט, אבער, דערוויל זעהר בעשרענקטע מעגליכקייטען פאר א באלדיגער גרויסער אימיגראציע. יודען מיט קאפיטאלען, ווי אויך גוטע דאקטוירים, אדוואקאטען און אנדערע „פראפעסיאנאלען" וואלטען זיך געקענט, לויט זיין מיינונג, איינארדנען אין דער שפאנישער רעפובליק.

דוב האז

„טיימס" וועגען פסק־דין פון דער כותל־מערבי־קאמיסיע

די אראבער דארפען זיין צופרידען.—מעגליכע שוועריגקייטען אין פעלקער־בונד

לאנדאן, (יט"א) „טיימס" פערעפענטליכט א לייט־ארטיקעל וועגען בעריכט פון דער כותל־מערבי־קאמיסיע, די פיהרענדע ענגלישע צייטונג וועלכע, איז, אגב, די איינציגע פון דער ענגלישער פרעסע, וואס האט זיך אפגערופען וועגען דעם כותל־מערבי־בעריכט, שרייבט צוו. אנד.:

איידער די מוזולמענער שטעלען זיך געגען דעם בעריכט, זאלען זיי זיך כדבעי בעדענקען, אז באמת האבען זיי דאך אין די עיקרים געוואונען. די מוזולמענער האט דער בעריכט אנערקענט דאס אויסשליסליכע אייגענטום־רעכט אויפ'ן כותל, בעת די יודען האט מען זאגאר בעגרעניצט דאס רעכט צו ברענגען ספרי־תורות צו די כותל־תפילות. עס ווערען אפראבירט די פעראָרדנונגען פון דער א"י־אדמיניסטראציע, וואס פערבאטען יודען צו ברענגען צום כותל בענק, מחיצות, שטוהלען וכדומה. ווי אויך בלאזען שופר, אין דער נאהענט פון כותל. דער דאזיגער לעצטער פערבאט וועט פיל לעזער דערמאהנען וועגען די שוועריגקייטען וואס ענטשטעהען אין אינדיען, בעת די הינדו־פראצעסיעס, וואס ווערען בעגלייט פון א משונה'דיגער מוזיק, שטערען די תפילות פון די מוזולמענער אין זייערע מעטשעטען. באמת, איז דער איינציגער פערבאט פאר די מוזולמענער בלויז געגען אפריכטען די „זיקר"־צערעמאניעס, בעת די יודען ווינען אדער דאוונען ביים כותל. היות אבער די בעסטע קענער פון איסלאם בעטראכטען דעם דאזיגען טומעלדיגען טאנץ און זיינע עפילעפטישע אקאמפאניאמענטען אלס א שארית־הפליטה פון פערצייטיגע, געצינדערישע מנהגים, איז א קנאפע סברה, אז אויפגעקלערטע מאכמעראנער זאלען האבען וואס עס איז ארויסצוזעצען געגען דער טיילווייזער בעדריקונג פון דער דאזיגער צערעמאניע.

עס איז נישט זיכער, שרייבט ווייטער „טיימס", אז די יודישע און מוזולמענישע קהלות אין א"י וועלען אהן א פראטעסט אננעהמען דעם ווערדיקט פון דער קאמיסיע. עס איז אויך מעגליך, אז די פערסישע רעגירונג, וועלכע איז א מיטגליד פון פעלקער־בונד, און די אראבישע שטאטען, וואס זאלען בקרוב צוגעלאזען ווערען צו דער פעלקער־בונד־מיטגלידערשאפט, וועלען זיך אויף דער בעוואָרעניש, וועלכע עס האבען בשעתו געמאכט די מוזולמענישע פארשטעהער, וועלכע האבען אפגעזאגט א נישט־מוזולמענישער קאמיסיע דאס רעכט ארויסצוגעבען א פסק־דין איבער א מוזולמענישען מקום־קדוש. וועגען די דאזיגע מעגליכקייטען האבען זיך, אגב, אפגעגעבען א חשבון די קאמיסיע־מיטגלידער גופא.

ווי עס שיינט אבער, גיט [illegible] „טיימס", וועט דער ווערדיקט פון דער כותל־מערבי־קאמיסיע אקצעפטירט ווערען אלס ענדגילטיגער דורך דער גרויסער מעהרהייט מלוכות. וואס זענען מיטגלידער פון דעם פעלקער־בונד.

מאשין=מצות

ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דינע ווי אויך מצה=מעהל. אייער=פערפעל און סובארקעס לויט קארלסבאדער סיסטעם

מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט־בעקאנטע און פרישע געבעקסען פון אינזער איבעראל בעוואוסטער צוקערניע

נ. ווייבערג

38 פיעטריקאווער 38

:-: טעלעפאן 143=82 :-:

אכטונג! עס ווערען אויך ארויסגעגעבען

פריהשטיקען, אווענד־ברויטען,

ווי אויך יארסקע מיטאגען

פארשטעהער פון ענגלישען יודענטום אין ראט פון דער יודישער אגענץ

לאנדאן, (יט"א) דא איז פארגעקומען א פלענאר־זיצונג פון „באַרד אָף דעפיוטיס" (יעד־הקהלות אין ענגלאנד). אלס פרעזידענט פון יעד־הקהלות איז ווידער געוועהלט געווארען ד'אביגדור גאלדסמיד.

אויף דער זעלבער זיצונג זענען געוועהלט געווארען די פארשטעהער פון ענגלישען יודענטום אין ראט פון דער יודישער אגענץ. עס זענען געוועהלט געווארען: לארד דזשעמס ראטשילד, סער מאיר שפילמאן, מאיאר נייטען, נייטען לאסקי, ד"ר אביגדור גאלדסמיד און מיס נעמי אדלער.

אויף דער זיצונג איז אפגעגעבען געווארען א בעריכט וועגען דער לאגע פון יודען אין מעקסיקא. מען האט אנגעוויזען, אז די מאסגעבענדע יודישע ארגאניזאציעס אין אמעריקא פערפאלגען די לאגע אין מעקסיקא מיט א געשפאנטער אויפמערקזאמקייט.

לסוף זענען געוועהלט געווארען א רייה נייע בעאמטע פון יעד־הקהלות.

נייער
פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער
פאלקסבלאט

זונטאג
14
כט
סיון תרצ"א

יוני
זון-אויפגאנג 3.27
זון-אונטערגאנג 7.54

פאבאר פון יאהרגאנג 1910

מארגען, מאנטאג, שטעלען זיך:

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 1
(זאקאנטנע 82)

מענער פון יאהרגאנג 1910, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 8 פאליציי-קאמיסאריאט, די פאמיליען-נעמען פון וועלכע עס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

M R S

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 2
(אגראדאווא 34)

די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 13-טען קאמיסאריאט — מיט די אותיות:

P S Sz Sch Ś

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 3
(אל. קאשטשושקי 21)

פאבאראווצעס פון די יאהרגענג 1909 קאט. B פון 6 און 10 פאליציי-קאמיסאריאטען — אלע אותיות.

(ב) די פאבאראווצעס, וואס האבען זיך לצת עתה נישט געשטעלט צו די בעשטימטע טערמינען, און די סיבות זענען בערעכטיגטע, ווען זיך קענען מעלדען צו די קאמיסיעס ערשט פון דעם 26 ביז'ן 30 ד. י. אפהענגיג פונ'ם יאהרגאנג און קאמיסאריאט, אויפ'ן שטח פון וועלכע זיי וואוינען. דערביי וועלען זיי דארפען צושטעלען דאקומענטען, וואס בערעכטיגען זייער פערשפעטיגונג.

5 טאג אין וואך

(—) דער מאגיסטראט האט בעשלאסען, אז אלע ברוקיר- און פלאנטאציע-ארבייטער זאלען ארבייטען 5 טאג אין וואך.

לאדזער וואיעוואודזטווע ווערט נישט ליקווידירט

(—) פון א זיכערע קוועלע גיט מען איבער, אז די לאדזער וואיעוואודזטווע ווערט נישט ליקווידירט.

פערזענליכעס

(—) דער לאדזער שטאט-פרעזידענט זשעמיענצקי האט גענומען אורלויב אויף 6 וואכען.

פון האנדעלס-געריכט

אין דער בקשה פון דער פירמע י. שטילדט, דרעוונאווסקא 43, האט דאס האנדעלס-געריכט ערקלערט דער פירמע באנקראט, די פירמע עקזיסטירט פון יאהר 1879.

* * *

דאס האנדעלס-געריכט האט סקאסירט דעם באנקראט פון דער פירמע הערנים קרישטאל קילינסקיעגא 15.

* * *

פרייטאג האט די פירמע מיעטשיסלאוו שיקער קאנטנא 11 אריינגעגעבען אין האנדעלס-געריכט א בקשה צו פערלענגערען די צאהלונגען אויף 3 חדשים.

* * *

דאס געריכט האט בעשטעטיגט דעם אפמאך צווישען דער פירמע „מיכאל כיגרין" (פיעטרקאווער 58) מיט איהרע קרעדיטארען, לויט וועלכען זי ליקווידירט די חובות מיט 30 פראצ. אויסגעצאהלט אין משך פון 2 יאהר.

* * *

דאס געריכט האט פעראָרדענט צו פעראיהרען אפמאך-אונטערהאנדלונגען מיט דער פירמע „באריסאווער אפרעטור און דרוקעריי, וואלף גוטגאלד און קאמפ."

* * *

עס איז דערלויבט געווארען דעם סינדיק פון דער באנקראטירטער פירמע אונטערן נאמען „פאלגוואזשדוש", (אלטער-זלמן וואלקאסטאווסקי און אברהם בראנדע) אנגע-גאס 9 צו פערדינגען די מאשינען אויף 6 חדשים און צו פערקויפען עטליכע געגענשטאנדען.

* * *

דער באנקראטירטער פאבריקאנט פירמע „אברהם אדלער" (קאנסטאנטינער 40) איז געגעבען געווארען א גלייט-שיין אויף 3 חדשים.

* * *

אזא גלייט-שיין אויף 6 וואכען איז אויך געגעבען געווארען דער פירמע יוסף לייזער גרינשטיין, אפפאל-לאגער אין לאדז אויף קילינסקיעגא 6 און 18.

* * *

בנוגע דעם באנקראט פון דער לאדזער האנדעלס-באנק איז בעשטימט געווארען א 40-טאגיגער טערמין כדי נאכצוקאנטראלירען די חובות.

פערענדיגט די אויספארשונג
וועגען די פארוואורפען געגען די לאווניקעס קוק און איזדעבסקי

די שטאט-ראט-קאמיסיע, וועלכע האט איבערגענומען אויסצופארשען די פארוואורפען געגען די לאווניקעס קוק און איזדעבסקי האט די פרייטאג'דיגע זיצונג פערענדיגט די אויספארשונג און פעסטגעשטעלט, אז די פארוואורפען האבען נישט געהאט קיין גרונד נאר וויצע פרעזידענט וויעלונסקי האט פונדעסטוועגען געהאט רעכט צו פערלאנגען אנ'אויספארשונג.

* * *

ווי לאווניק קוק ערקלערט, האט ער זיך געווענדעט צו דער פראקוראטור וועגען צוציהען צו פעראנטווארטליכקייט די ה"ה: ד"ר וויעלונסקי און פאלעצקי פאר בעליידיגען איהם און פאר שקרים.

* * *

אויף דער מארגענדיגער זיצונג פון שטאט-ראט וועט די אויספארשונגס-קאמיסיע אפגעבען א בעריכט פון דער אויספארשונג און אויך צושטעלען די מיינונג פון דער מעהרהייט פון דער קאמיסיע.

געוו. דעפ. צערבע בעפרייט

(—) פרייטאג איז אין קרייז-געריכט צום פירטען מאל פארגעקומען דער פראצעס בעגען געוו. דעפ. פון דער דייטשער סאציאליסטישער פארטיי עמיל צערבע, וועלכער ווערט בעשולדיגט, אז ער האט נישט אריינגעלאזט א פארשטעהער פון דער פאליטישער פאליציי אין בנין פון שטאט-ראט דעם 6 אקטאבער 1929, עטת עס איז דארט פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון דער דייטשער סאציאליסטישער פארטיי.

צום ערשטען מאל איז דער פראצעס פאר געקומען דעם 27 אקטאבער פ. י. אין שטאטישען געריכט און צערבע איז פער'משפט געווארען אויף 6 חדשים ארעסט.

דעם 24 נאוועמבער פ. י. האט דאס קרייז-געריכט בעשטעטיגט דעם דאזיגען אורטייל.

דאס העכסטע געריכט האט אבער דעם אורטייל סקאסירט און איבערגעשיקט דעם פראצעס צום לאדזער קרייז-געריכט נאכאמאל צו בעטראכטען.

פרייטאג האט דאס קרייז-געריכט ארויסגעטראגען א בעפרייאונגס-אורטייל.

קאנאפּע-בעגאפּע
אז דער בעל-דבר זאגט: בגפו יבוא ובגפו יצא...

(א) דאס שטאטישע געריכט האט פער'משפט יוסף-בער צימערמאנען פון פיעפשאווא 28 צום אפקומען 2 חדשים אין טורמע דערפאר, ווייל ער האט אפגעטין א קליינע קלייניגקייט:

פאר א חוב פון איינעם שלמה מיצענמאכער, האט דער געריכטס-קאמארניק פערנומען ביי צימערמאנען א קאנאפּע, און אז ס'איז אנגעקומען דער יום-הליציטאציע, האט דער קאמארניק געטראפען בלויז דעם שאטען פון דער קאנאפּע, אפילו קיין ריכטיגען שקעלעט נישט....

וואס איז געווען די מעשה? גאר פשוט: צימער מאן האט, נאך איידער מ'איז געקומען, געמאכט פון דער קאנאפּע א לייט — ער האט ארויסגעשונדען פון איהר ס'לעדער, ארויסגענומען די בעבעכעס — די ספרענזשינעס, הייסט עס, מיט די שאר ירקות. און... צ'ווילט א קאנאפּע? נא'טך ענק א קאנאפּע!

האט ער איצטער.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיושורען.

(2) הייגט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: י. קאפראווסקי (נאוואמיעיסקא 15), ס. טראווקאווסקא (בזשעזשינער 56), מ. ראזענבלום (ציגעל-גאס 12), מ. בארטאשעווסקי (פיעטרקאווער 95), י. קלופטא (קאנטנא 54), ל. טשינסקי ראקיטשינער 53.

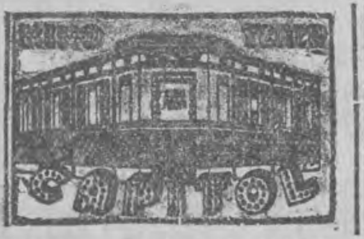

היינט און פאלג. טעג!
מעכטיגסטער קלאנג-פילם
פון דער איצטיגער צייט, וואס אילוסטרירט דאס לעבען און די אידעאלען פון מאדערנע יונגע מיידלעך
וועגען וואס טרוימען מיידלעך
דראמע פון אייביגער תאוה, פעררעט און ליבע. רעזשי: JAMES CRUZE
אין די הויפט-ראלען:
William Haines i Józefina Dunn
אויסערן פראגראם:
פרעכטיגע קלאנג-קאמעדיע א. נ.:
„מענער לייקענען נישט"
מיט די בעריהמטע קאמיקער
LAWREL i HARDY
אנהויב אין געוועהנליכע טעג 5 נאכמיטאג שבת, זונטאג און יום-טוב 2,30 ביימאג
פאפולערע פרייזען.
דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט.

זיצונג פון פינאנץ און בודזשעט קאמיסיע ביים מאגיסטראט

(מ) מארגען, מאנטאג, 7 אין אוונט וועט פארקומען אין שטאט-ראט א זיצונג פון דער פינאנץ- און בודזשעט-קאמיסיע.

מארגען — א זיצונג פון שטאט-ראט

(מ) די 16-טע (5-טע סעסיע) זיצונג פון שטאט-ראט וועט פארקומען מאנטאג, דעם 15. יוני 1931, האלב אכט א זייגער אין זאל פון שטאט-ראט.

אויפ'ן סדר-היום: קאמוניקאטען, וואהלען אין קאמיסיעס און בעריכטען פון ראטמענישע קאמיסיעס

געוו. מלוכה-פרעזידענט וואיטשעכאווסקי אין לאדז

(ב) אויף דעם היינטיגען קאאפעראטיווען יום-טוב קומט צו פאהרען קיין לאדז דער געוועז. מלוכה-פרעזידענט וואיטשעכאווסקי, דער ארגאניזאטאר פון קאאפעראטיווען-בעוועגונג. ער וועט אנטייל נעהמען אין דער פייערליכער אקאדעמיע אין „פילהארמאניע".

מען מעג אליין מאכען פאר זיך ביער

(א) מיר דערוויסען זיך, אז עס איז בישט קיין שום געזעצליכער פערבאט צו פערקויפען און קויפען עקסטראקטען צום אויסארבייטען היימיש ביער

ארויספאדערונגען פון א"י

עס זענען דערהאלטען געווארען ערלויבענישען אויף צו פאהרען קיין ארץ-ישראל פאר פאלגענדע פערזאנען: פייגעל קאלטקא און נחה בערלינסקא.

די דערמאהנטע דארפען זיך ווענדען אין ארץ-ישראל-אמט, שרודמיעסקא 29 (צעגעלניאנא 4) וועגען ערלעדיגען די רייזע פארמאליטעטען.

א הויז פאלט איין

(אויף דער גאס פון 28 פולק. קאנ. שיטער האלט ביים איינפאלען אנ'איינשטאקיג הויז. די לאקאטארען האבען בעקומען א בעפעהל צו עוואקואירען.

בײַ נירען, האר, בלוזען און מאסט-דארם-ליידען
לינדערט דאס נאטירליכע ביטערוואסער
FRANCISZKA JÓZEFA
אויך העפטיגען שטוהל-פערהאלטונג אין קורצער צייט. צו בעקומען אין אלע אפטייקען און מקלער-געשעפטען.

לאדזשער שטאט-טעאטער
גאסטראלען פון דער
ווילנער טרופע
XVI יאהר. 15-יעריקער יובל-טורנע אנפ. מ. מזאה.
דינסטאג, ד. 16-טען יוני, 9 אוונט- ערשטע פייערליכע פרעמיערע
„שווארצע געטא"
(אלע גאסס קינדער האבען פליגל)
פון ירחמיאל אַניעל. רעזשי: יעקב ראטבוים. דעקאראציעס און קאסטיומען—אנדזשעי פראנאשקא. נעגער-געזאנג — הענעך קאן.
— עס נעמען אנטייל:
דזשים האריס	יעקב וויסליץ	עללא דאוונער	מרים ארלעסקא
אלס ייגגל	יוסףווידעצקי	מיקי	מ. לעמבערגער
מרס האריס, זיין מוטער	יוכבד וויסליץ	שארטי	מעלניק
כאטשי, זיין שוועסטער.	נעמי נאטאן	אין דער קינדער-סצענע 1. בילד	יצחק דגים, דבורה ראזענבלום, שבתי בליאכער, אסתר גאלדענבערג
דזשא	מיכאל קאץ		
נעגערס און ווייסע. צווישן אנהויב און ענדע פון דער פיעסע פערלויפען 17 יאר.
א. סאמבערגס 1-טער אויפטריט אין „שיילאק"
מנחם רובינ'ס „ „ „200.000"

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6,
Telefon 12-333
tel. 12-333
tel. 12-333
ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין [illegible] פלוצימדיגע פאפאלען צו יעדער צייט ביי טאג און ביינאכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאלאגישע הילף.
א פערהיטונגס-שטעל אונטער דער ליטונג פון דאקטוירים-ספעציאליסטען.

דעם גרעסטען אינטערעס אין לאדז
האט ארויס-געווופען דער אלימפּיאדע-טורן-און ספּארט-פעסט

פון „מארגענשטערן", וועלכער קומט פאר **שבת**, דעם 20-טען יוני, 2 נאכמיטאג אויפ'ן ספּארט-פּלאץ **העלענאוו.**

פולשטענדיג נייע ספּארט-נומערן **אלימפּיאדע-ספּארט-איבונגען** פון פרויען און מענער | בעטייליגונג פון **300 ספּארטלער** | פארביגע קאסטיומען.

בילעטען פון 50 גר. אן שוין צו בעקומען יעדען אוונט אין לאקאל פון „מארגענשטערן", בזשעזשינער 23.

„ארעסטירט מיך, איך האב צוגענומען שטאטיש געלד"

(—) אין אויספארשונגס-אמט איז פרייטאג געקומען א יונגערמאן און געזאגט:

— ארעסטירט מיך, איך בין א דעפראודאנט.

ווייטער האט ער איבערגעגעבן, אז אלס בעאמטער ביים איינקאסירען שטאטישען שטייער פון משאות אויף דער קאלישער באהן-סטאציע, האט ער פארשוואונדעט א גרעסערע סומע שטייער-געלד. ער הייסט וואצלאוו בארקאווסקי.

ער איז ארעסטירט געווארן. די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז דאס וואס בארקאווסקי האט איבערגעגעבן שטימט מיט דער ווירקליכקייט.

היינטיגע פייערונג
פון 50 יאהר „ביקור חולים"

דאס יאהר 1931 איז א יובילעאום-יאהר פון איינער פון די עלטסטע אינסטיטוציעס אין אונזער שטאט:

די אינסטיטוציע מיט'ן נאמען „ביקור חולים" פייערט היינט איהר 50-יעהריגען יובילעאום.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם קומט היינט 11 א זייגער פריה פאר א גאטעסדינסט אין דער סינאגאגע פון דער געזעלשאפט פרייהייטס-פּלאץ 10.

ליקווידירט דעם פראפ. פעראיין פון טראמוואי-ארבייטער

נעכטען, דעם 13. ה. ח. האט די זיכערהייטס-מאכט דורכגעפיהרט א ליקווידאציע פונ'ם פראפעסיאנעלען פעראיין פון טראמוואי-ארבייטער, וואס געפינט זיך אויף נארוטאוויטש-גאס 49 אין לאדז.

ווי ס'איז פעסטגעשטעלט געווארן, האט דער דאזיגער פעראיין זייט א לענגערע צייט געפיהרט א קאמוניסטישע טעטיגקייט.

דער לאקאל איז פאר'חתמ'עט.

זעלבסטמארד פון א נערוועז-קראנקער יודישער פרוי

(ב) די עפּילעפּטיש-קראנקע 38-יאהריגע פרוי טויבע פעסטערשטיין (בזשעזשינער 21) האט זיך נעכטען ארויסגעווארפען פון צווייטען שטאק אינדרויסען. די האט זיך איינגאנצען צושעדיגט און צובראכען די פיס. פאגאטאווע האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פון געריכט

פאר שיסען אויף פאליציי

(—) דער גנב גאליאט קסאווערי איז דורכ'ן קרייז-געריכט פערמשפט געווארען אויף 5 יאהר שווערע תפיסה פאר שיסען אויף א פאליציאנט.

פון פארק העלענאוו

היינט, ווי געוועהנליך אלע זונטאג, 11 א זייגער פריה קומט פאר א פריה-מארגען-קאנצערט מיט א פערשידענארטיגען פראגראם, אונטער די לייטונג פון ה' פּיעטרושינסקי.

די אטראקציע פון היינטיגען טאג וועט זיין די גארטען-פערוויילונג וואס הויבט זיך אן 4 א זייגער נאכמ. מיט'ן אנטייל פון די ארטיסטען פון „מולען רוזש" און „פּיקאדילי". ס'וועט אויך אויפטרעטען א כאר אלא-„דאנא.

Dr. med.
M. Rosenthal

ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקה.

11-go Listopada 19 (קאנסטאנטינער)

telefon 223-34 .טעלעפ

נעהמט אן אין דער היים פון 4 ביז 7 אוונד און לעמעשעוויטש „פאטאק" ליטאנאווסקיעגא 1 (אלעקסאנדערער-גאס) פון 1—2 נאכמיטאג.

DR. MED.
L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאליסט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.

NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אן פון 4—7 אווענד.

ZABIERZ RADJO NA LETNISKO — BĘDZIESZ MIAŁ — STOLICĘ BLISKO

בלוטיגע נקמה אין פאביאניץ
צוליב אנ'אויסגענארטעז אונטערשריפט אויף א וועקסעל

(ב) דריי זענען זיי געזעסען אין א שענק אין פאביאניץ, און, פערשטעהט זיך — נישט געזאגט קיין תהלים...

די נעמען זייערע זענען געווען: יוזעף קלימעק, יוזעף קאנטאר, און וולאדיסלאוו לעשיען.

אז מ'איז שוין געווען גאר וואדשנע אונטערן גלעזעל, און צום-מעהרסטען פון אלע — לעשיען, האבען זיינע ביידע חברים ארויסגענארט ביי איהם אנ'אונטערשריפט אויף א וועקסעל פון 100 זל.

שפעטער האט זיך דער אפגענארטער געכאפט, וואס מ'האט מיט איהם געטון, און געפאדערט מ'זאל איהם צוריקגעבען זיין חתימה. יענע האבען אבער געענטפערט לאו דווקא, און לעשיען האט בעשלאסען זיך נוקם צו זיין.

נעכטען איז ער ארײן צו קלימעק'ן אין דער וואוינונג (אויף קילינסקיעגא 75 אין פאביאניץ), און מיט א רעוואלווער-קויל אוועקגעלייגט איהם א טויטען אויפ'ן ארט. דארט האט ער אויך געטראפען קאנטארן, וועלכען ער האט פערוואונדעט מיט 4 קוילען. חוץ דעם איז אויך, בעת דער שיסעריי פערוואונדעט געווארען די יודישע פרוי לאה בוימאן, וועלכע האט פונקט ארויסגעקוקט פון פענסטער, יואס „עס טוט זיך עפעס אין דער וועלט"...

דעם מערדער האט מען אריבערגעפיהרט אין לאדזער טורמע.

פערברענט געווארען 3 פרויען
בעת א גרויסער דארפס-שרפה

(ב) פאריגע נאכט איז אין בזשעזשיניצא סטארא ביי לאדז אויסגעבראכען א שרפה אינ'ם הויז פון דארפס-וויט מארטשין מיסאווסקי. דאס פייער האט זיך פערשפרייט מיט א געוואלדיגער שנעליגקייט, און די פייערלעשער האבען זיך נישט געקאנט אנ'עצה-געבען. אין די פלאמען זענען אומגעקומען מיסאווסקיס פרוי יוזעפא, און זיינע 2 יונגע טעכטער יאנינא און סטאניסלאווא.

מיסאווסקי גופא און זיין זוהן זיגמונט האבען זיך קוים געראטעוועט מיט'ן לעבען. אויך זיי זענען שטארק אפגעברענט.

עס זענען פערברענט געווארען 4 הייזער. דער היזק בעטרעפט 40 טויזענד זל.

ערב דער נאוועליזאציע פון באנקראטען-געזעץ

(פ) לעצטענס האט די לאדזער האנדעלס-און אינדוסטריע-קאמער בעקומען א בריף פון יוסטיץ-מיניסטעריום, אין וועלכען עס ווערט אויפגעקלערט אז די ארבייטען איבער דער נאוועליזאציע פון געזעץ וועגען אויסמיידען באנקראטען, זענען אין פולען גאנג, און אז זיי וועלען נאך געדויערן א געוויסע צייט, ווייל עס ווערט געפלאנט, דאס געזעץ זאל אויך חל זיין אויף די צפון-וואיעוואדזטוועס.

פאר רעומאטיקער און נערווען-ליידענדע!

יעדער וואסליידעט אויף רעומאטיזם, גיכט און נערווען, דארף נישט צווייפלען, אז ער קען געהיילט ווערען, ווייל טויזענדער ליידענדע האבען דורך טאגאל זייער געזונדהייט צוריקגעוואונען. פון זייגע ערפאהרונגען מיט טאגאל איז אונז מודיע ה' י. שערר, לבוב, לינדעגא 2 צ. א.: זייט א סך יאהרען האב איך אויף רעומאטיזם און א שטארק רייסען אין רעכטען פוס געליטען. דורך די גאנצע צייט האב איך בענוצט אונצעהליגע הייל-מיטלען און אויך 2 מאל בין איך אין בעדער אין אויסלאנד געווען. דער ערפאלג איז אבער דאך געווען פאר-איבערגעהענד, שמערצען האב איך ווייטער געהאט און האב קיין בעסערונג געפיהלט. פאר אנ'ערך 3 חדשים האט מיך א בעקאנטער אויף טאגאל אויפמערקזאם געמאכט. איך האב מיד תיכף די טאבלעטען אין אפטייק געקויפט, טאגאל האב איך בענוצט יעדען טאג 3 מאל צו 2 טאבלעטען. שוין אין דער ערשטער וואך האב איך א גרויסע ערלייכטערונג געפיהלט און די דריטע וואך בין איך פון דעם אומערטרעגליכען קוואל פטור געווארען און איך פיהל מיך ווי נייגעבוירען. טאגאל וועל איך יעדען ליידענדען עמפפעהלען. ענדליך ווי ה' ש. זענען מודיע א סך מענשען, וועלכע האבען בענוצט טאגאל ביי רעומאטיזם, גיכט, רייסען אין די גלעדער, קאפּ- און נערווען-שמערצען, ערקעלטונגען און ענליכע קראנקהייטען. טאגאל איז אונשעדליך פאר'ן מאגען, הארץ און אנדערע ארגאנען. טאגאל לינדערט נישט נאר תיכף די שמערצען, איז אויך אויף א נאטירליכען אופן עוקר מן השורש די דאזיגע ליידען. דערפאר האט מען אפילו אין פערעלטערטע פאלען מיט טאגאל ערצילט די בעסטע רעזולטאטען. איבער א סך טויזענדער דאקטוירים פערשרייבען דאס מיטעל, דאן קען יעדער מיט פיל פערטרויען טאגאל קויפען. פרובט טאקע היינט נאך אליין אויס, פערלאנגט אבער נאר טאגאל. ס'איז נישטא קיין בעסער מיטעל. אין אלע אפטייקען.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער

אלעע 1-טער מאי 2. געוו. ענגלישער זאל (פריש רעמאנטירט).

דירעקטאר: דוד צעלמייסטער.

גאסטשפּילן פון דוד הערמאן-טעאטער
מיט'ן אנטייל פון פרעמיער יוסף קאמען פון דער ווילנער טרופּע

היינט, זונטאג, דעם 14-טען, 9.30 אווענט און די ווייטערדיגע טעג

„דער נסיון"

דראמאטישע לעגענדע אין 3 אקטען — פון יעקב פרעגער. —

פערזאנען:

לייבל שנמדער — —	ראקאוו יחיאל
חנה לאה, זמן חתנם —	קאהאן באשע
דודי'ל, זייער זוהן —	בירנבוים דוד
ר' שלום פרנס — —	מעסינגער מיכאל
ר' מאטעל — — —	הירשפעלד זלמן
ערשטער יוד — —	זילבער יחיאל
צווייטער יוד — —	—
א דיקע יודענע — —	בת שבע
דער שורה — — —	קורלענדער יעקב
לולי, זיין טאכטער —	קעניג דינה
בשבע, דעם שורה'ס מוטער	נערה רבקה
יאן / אשמדאי / ברחון	קאמען יוסף
1-טער פויער — — —	אולרייך דוד
2-טער פויער — — —	—

יודן, מיידלעך, היידאמאקעס, פויערים.

פרייזען טעגליך פון 50 גר. ביז 1.50, שבת-פון 75 גר. ביז 2 זל.

ס'בעטייליגען זיך: געוועזענע מיטגלידער פון דער ווילנער טרופּע — אולרייך דוד, בירנבוים דוד, הירשפעלד זלמן, מעסינגער מיכאל, קעניג דינה, קורלענדער יעקב מיט דעם פרעמיער יוסף קאמען בראש, ווי אויך נערה רבקה, יחיאל ראקאוו, בת-שבע.

אינסצעניזאציע און רעזשי: **דוד הערמאן.** אדמינ. לייטער: **א. גאריעלאוו.**

בילעטען צו בעקומען אין קאנדיטארי פון ה' ראשגאלד (פּיעטריקאווער 38) און א גאנצען טאג אין דער קאסע פון טעאטער.

די ערשטע פרעמיערע ביי דער ווילנער טרופּע (אנפ. מ. מזאה) אין לאדזער שטאט-טעאטער

דינסטאג, דעם 16 יוני קומט שוין פאר אין שטאט-טעאטער די ערשטע פרעמיערע פון אונזער לאדזער טעאטער-געסט — די וו. ט.

די „ווילנער" הויבען אן זייער ערשטע פּייערליכע פארשטעלונג מיט יודישען אניצלס — דער אריגינעלער און טאלאנטירטעסטער היינט צו טאג בעריהמטער אמעריקאנער דראמאטורג — „שווארצע געטא".

„שווארצע געטא" איז זייער א שפאנענדער ספּעקטאקל, וואס האט אי שפאנענדע האנדלונג, אי אידעע און צווינגט צו פערטראכטען זיך וועגען טיפע אקטועלע פראבלעמען.

„שווארצע געטא" איז זעהר אריגינעל אינטערפּרעטירט א דאנק דער אייגענארטיגער מאדערנער רעזשי פון יעקב ראטבוים און די אייגענארטיגע קאנסטרוקטיווע דעקאראציעס פון בעריהמטען פּוילישען מאלער, אנדזשעי פראנאשקא און ועל כלם דאס פרעכטיגע שפּיל פון די הויפּטראליסטען מרים ארלעסקא, ווייסליץ, נאטאן ווי אויך פון דעם גאנצען איבעריגען פערסאנאל.

מיט דער טרופּע קומט אויך מיט דער בעקאנטער ארטיסט ש. לאנדע, וועלכער וועט שוין אויפטרעטען אין דער צווייטער פרעמיערע.

פון דוד-הערמאן-טעאטער

היינט, זונטאג, צום 3-טען מאל די דראמאטישע לעגענדע פון יעקב פרעגער „דער נסיון" וועלכע האט אויף דער פרייטאגדיגער פרעמיערע ארויסגערופען בעגייסטערונג הן פון די פארשטייער פון דער פרעסע, הן פון דעם גרויסען עולם.

די מייסטערהאפטע רעזשי פונ'ם רעזשיסער דוד הערמאן, דאס גלענצענדע שפּילען פון די אקטיארען מיט דעם פרעמיער יוסף קאמען בראש און די רייכע אויסשטאטונג גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר דער דערפאלג פון „נסיון".

די פרייזען זענען פערקלענערט פון 50 גר. ביז 1.50 זל.

ראדיא-פראגראם
זונטאג, ד. 14 יוני

11,45 גאטעס-דינסט, 12,00 צייט-סיגנאל, 1,10 גראמאפאן-מוזיק, 1.20 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט 1,40 מוזיק, 2,00 פארטראג, 2,10 מוזיק, 2.30 הפסקה, 3,20 טראנסמיסיע פון לאדזער פילהארמאניע פון דער אקאדעמיע צום קאאפּעראטיוועם טאג. 3.30 מוזיק, 3,50 לאדזער פאסטקעסטעל, 4,00 מוזיק, 4,40 גראמאפאן-מוזיק, פאר קינדער, 5,10 פראגראם פאר קינדער, 5,35 גראמאפאן-מוזיק, 5,40 קאמוניקאט, 6,40 נאכמיטאג-קאנצערט, 7,00 אינטערנאציאנאלער פוטבאלמעטש, 7,20 פערשידענעס, 7.40 ראדיא בעריכטען, 7,55 טעכניש פאסטקעסטעל, 8,00 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט, 8,15 וויצליכע ידיעות, 10,00 פאפולערער קאנצערט, 10,15 פעליעטאן, 10,50 סאליסטען-קאנצערט, 12.00 קאמוניקאטען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספּעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה.

און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספּעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועז-קראנקהייטען.

קווארץ-לאמפּ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

—— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. ——

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארם.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

היינט-קאאפעראטיווער טאג

10 יאהר פערבאנד
(צום קאאפעראטיווען טאג)

מיט צעהן יאהר צוריק, אין פעברואר 1921 איז זיך אין ווארשא, אין דער אזוי-גערופענער לוקסעמבורג-גאלעריע אויף סענאטארען - גאס צונויפגעקומען א קליינע גרופע פו זאיבער צוואנציג יודען, מעהרסטענטיילס בוכהאלטארען אדער פיהרער פון אייניגע פאר-מלחמה'דיגע יודישע קרעדיט קאאפעראטיווען און אפגעהאלטען א קליינע בעראטונג, וועלכער ס'איז בעשערט געווען צו לייגען דעם גרונד-שטיין פון אנ'ארגאניזאציע, וואס ציילט איצט אין איהרע רייהען איבער צוויי הונדערט טויזענד יודען און איז דער ווירטשאפטליכער שטיק-פונקט פון העכער צוויי הונדערט טויזענד משפחות אין פוילען.

פוילען איז באר-וואס אויפגעשטאנען תחית-המתים; דאס יודישע לעבען אין לאנד איז געווען נאך פולשטענדיג דעזארגאניזירט, די אויגען פון גאנצען פוילישען יודענטום זענען געווען געווענדט צו די אמעריקאנער ברידער, וועלכע האבען כסדר געהאלטען אין איין שטיצען די פעראָרימטע און רו-אינירטע פוילישע יודען מיט צדקה אין אלערליי פארמען. אלע "פאטענטירטע" יודישע כלל-טוער אין פוילען האבען זיך בעגרעניצט אין זייער טעטיגקייט בלויז אין טיילען די פערשידענע אמעריקאנער פאנדען, רעכנענדיג זיך בלויז מיט דער מאמענטאלער נויט און נישט האבענדיג פאר זיך קיין שום פערספעקטיוו פון א ברייטערער סאציאלער אויפבוי-ארבייט, אלץ האט זיך קאנצענטרירט ארום דער „הילף-אקציע", ארום דער פילאנטראפיע אין איהרע פערשידענע פארמען.

און ווען אייניגע בעלי-חלומות האבען נאך אין 1919 יאהר אנגעהויבען צו פראפאגירען דעם געדאנק וועגען „זעלבסט-הילף", אנווייזענדיג אויף דער קרעדיט-קאאפעראציע אלס אויף דער איינציגער ווירקזאמער פארם פון ווירטשאפטליכען אויפבוי פון פוילישען יודענטום, האט מען זיך פון זיי פשוט אויסגעלאכט, איבערלאזענדיג זיי אליין, איזאלירט אהן שום מיטהילף מצד די אזוי-גערופענע „אנפיהרענדיגע קרייזען".

אבער א קרוב צוויי - יעהריגע אונערמידליכע ארבייט האט ענדליך מיטגעווירקט דערצו, אז עס זאל זיך כאטש צונויפקומען קיין ווארשא א צוויי-דריי מנינים געוועזענע בוכהאלטארען אדער פערוואלטער פון א צוואנציג פאר-מלחמה'דיגע ליי און שפאר-קאסעס, וועלכע האבען עקזיסטירט בלויז „דענאמינע", אבער נישט „דע פאקטא" און זאלען זיך צוהערען צו די „פאנטאסטישע" פלענער פון די צוויי-דריי „משוגעים", און גרינדען א פערבאנד פון יודישע קאאפעראטיווען אין פוילען...

און ס'איז געוויס צו בעוואונדערען די אנטייל-נעהמער פון דער בעוועגונג פון 27 און 26 פעברואר, 1921, ווען מ'דערמאנט זיך, אז דאן איז פארגעקומען אין לאנד א גענעראל-שטרייק, די באהנען האבען נישט פונקציאנירט נארמאל און ס'איז בכלל געווען א גרויסע סכנה ארויסצופאהרען פון דערהיים, און דערצו נאך אויף א קאנפערענץ, אזוי צו זאגען „לשם שמים".

און עס איז געשעהן. דער פערבאנד איז געווארען געשאפען און ס'זענען אפילו אויסגעוועהלט געווארען זיינע אנפיהרענדיגע ארגאנען: א ראט און א פערוואלטונג. אבער אויך איצט איז נאך נישט איבריג גרויס געווען די אמונה אפילו צווישען די, וועמען די קאנפערענץ האט איבערגעגעבען דעם גורל פון פערבאנד. א סך פון זיי האבען נאך שפעטער שטארק חוזק געמאכט פון די „יונגלעך" וואס „שפילען" זיך ארגאניזירען א פערבאנד פון די יודישע קאאפעראטיווען ווען די קאאפעראטיווען זענען נאך טויט און דערצו טוען זיי נאך אלץ אליין, אהן דער מיטהילף פון די „בעקאנטע" און „אנגעזעהענע" כלל-טוער א קינדער-שפיל, נישט מעהר.

אבער חדשים זענען אוועק, יאהרע זהאבען זיך געריקט און פון דעם „קינדערשפיל" איז אויסגעוואקסען — לאמיר עס אפען זאגען — די איינציגע גרויסע און שטארקע ווירטשאפטליכע אינסטיטוציע פון פוילישען יודענטום, וועלכע ציילט אין איהרע רייהען קרוב זעקס הונדערט קאאפעראטיווען, דערפון בלויז קרעדיט-קאאפעראטיווען 548 מיט קרוב 209 טויזענד מיטגלידער, איבער 20 מיליאן זלאטעס מיטלען, 68 מיליאן זלאטעס פקדונות און 94 מיליאן ערטיילטע הלוואות.

און דאס אלץ איז געשעהען אין משך פון 10 יאהר, פון שווערע יאהרען, פון מלחמה-נאכוועהענישען, אינפלאציע, ווירטשאפטליכע קריזיסען און סתם צרות.

היינט אין טאג פון קאאפעראטיווען יום-טוב, דער יום-טוב פון דער יודישער קאאפעראציע אין פוילען, דער יום-טוב פון די איבער צוויי הונדערט טויזענד יודישע משפחות וואס געפינען זייער שטענדיגע שטיצע אין דער יודישער קאאפעראטיווער אינסטיטוציע, דעם יום-טוב פון דער גאנצער יודישער קאאפעראציע ווילען מיר דאס דערמאנען דער יודישער עפענטליכקייט.

שווער איז געווען די פאר-ברייטונגס-ארבייט פאר'ן צונויפרופען דעם ערשטען ארגאניזיר-צוזאמענפאהר פון פערבאנד אין 1921 יאהר. שווער איז אויך געווען די ארבייט אין ערשטען פעריאד נאכ'ן גרינדען דעם פערבאנד, שווער איז זי געווען די גאנצע צעהן יאהר פון דער ערשטער תקופה, שווער איז זי נאך איצט אויך, פאר אייניגע יחידים, וועלכע האבען זייער פערזענליכען גורל צוזאמענגעבונדען מיט'ן גורל פון דער יודישער קאאפעראציע איז נאך דערצו די תקופה פון די ערשטע צעהן יאהר פון דער פערבאנדס-געשיכטע פערבונדען מיט א סך פערזענליכע ליידען און גאר גרויסע איבערלעבונגען אבער ווען מ'קוקט זיך נאר צו צו די ממש אימפאזאנטע רעזולטאטען פון די דורכגעלאפענע צעהן יאהר קאאפעראטיווער ארבייט קאן מען אין זיי געוויס געפינען א טרייסט פאר די אלע מאמענטען פון צרות און פיין, וואס מ'האט אין משך פון דער צייט דורכגעלעבט.

מיר ווילען דא היינט נישט געבען קיין שום איבערבליק און קיין שום אפשאצונג פון די דורכגעלאפענע צעהן יאהר, מיר ווילען זיך נאר בעגרענצען מיט'ן אויפרוף, היינט אין טאג פון אונזער יום-טוב:

— זאל לעבען די יודישע קאאפעראציע!

ווייל מיט אייך איז פערבינדען די ווירטשאפטליכע עמאנסיפאציע פון יודישען פאלק!

א. י. פראוואלסקי.

אדרייפאכער יום טוב

היינט דעם 14 יוני איז א אינטערנאציאנאלער יום-טוב פון די קאאפעראטיווען. א יום-טוב וועלכער מוז הערליך געפייערט ווערען, ווייל היינטיגער יום-טוב איז ריכטיג א דרייפאכער: 1) דער עיקר קאאפעראטיווען יום-טוב; 2) די פוילישע קאאפעראציע פייערט איהר 25 יובילעאום און 3) די יודישע קאאפעראציע פייערט דעם 10-יעהריגען יובילעאום פון עקזיסטענץ פון פערבאנד פון די יודישע קאאפעראטיווען אין פוילען, מיט'ן קאאפעראטיווען-יום-טוב פערבינדען מיר די גאנצע אידעאלאגיע און פראקטישע ארבייט, וועלכע מוז ווערען אדורכגעפיהרט בכלל און צווישען אונז יודען בפרט. אין טאג פון יום-טוב מוזען מיר זיך אפגעבען א דין-וחשבון פון דער פערגאנגענער ארבייט און שאפען א גענויעם פראגראם אויף דער צוקונפט. איבערהויפט מיר יודען מוזען זיין, ווי אמשטארקסטען פעראינטערעסירט אין דער ענטוויקלונג פון דער קאאפעראטיווער בעוועגונג. די עקאנאמישע לאגע פון די יודישע מאסען איז א קאטאסטראפאלע, די יודען פערלירען יערען טאג פערשידענע אלטע עקאנאמישע פאזיציעס און אויף נייע — קענען זיי זיך נישט בעפעסטיגען, ווייל זיי זענען צו אנ'אנדערען לעבען, צו אנדערע ארבייט נישט פארבערייט.

די קאאפעראטיווע בעוועגונג שטרעבט איבערצובויען דעם גאנצען סיסטעם פון מענשליכען לעבען אויף געזונדע און גערעכטיגע יסודות, אבער דערגרייכען דאס איז זעהר און זעהר שווער; די מאסען מוזען זיין קאאפעראטיוויסטיש נישט נאר געשטימט, נאר פון קינדערווייז אויף קאאפעראטיוויסטיש אויפגעצויגען, די מאסען מוזען פערשטעהן אז נאר די קאאפעראציע קען זיי שאפען א געזונטען און פרידליכען לעבען. כדי דאס צו דערגרייכען מוז די גאנצע ארבייט געווידמעט ווערען די מאסען, מען מוז צווישען זיי פיהרען א ענערגישע און שטענדיגע קולטור-ארבייט, די פיהרער פון די פערשידענע קאאפעראטיווען-אינסטיטוציעס מוזען פערשטעהן, אז זייער ארבייט מוז ליגען, נישט נאר אין דעם צו עפענען נאך א קאאפעראטיווען-באנק, נאר אין ענטוויקלען צווישען די ברייטע יודישע מאסען דעם קאאפעראטיווען בעוואוסטזיין. דאס איז איינע פון די וויכטיגסטע אויפגאבען פון פערבאנד פון די יודישע קאאפעראטיווע געזעלשאפטען אין פוילען. דער פערבאנד אין היינטיגען טאג, אין טאג פון זיין צעהן יעהריגען יובל, מוז אנהויבען די פראקטישע קולטורעלע ארבייט צווישען די יודישע מאסען און מיר זענען איבערציינט, אז דער פערבאנד וועלכער וועט זיך נעהמען ענערגיש צו דער דאזיגער וויכטיגער ארבייט וועט אויך אויפ'ן קולטורעלען געביט דערגרייכען די זעלבע פרוכטבארע רעזולטאטען, וועלכע ער האט דערגרייכט אויפ'ן עקאנאמישען געביט. דער פערבאנד אין ווארשא איז איינע פון די גרעסטע יודישע קאאפעראטיווע אינסטיטוציעס אין פוילען וועלכער שטעהט אויף דער וואך פון דער יודישער קאאפעראציע אין פוילען, בויט און פערטיידיגט די נייע יודישע עקאנאמישע פלעצער, א דאנק דעם פערבאנד עקזיסטירען יעצט הונדערטער און הונדערטער יודישע קאאפעראטיווען, וועלכע ציילען צעהנדליג-טויזענדער מיטגלידער.

די יודישע מאסען פערשטייען שוין, וואס האט פאר זיי געטון דער פערבאנד, בויענדיג אין יעדער שטאט און שטעטעל נייע און געזונדע קאאפעראטיווען, וועלכע האבען געראטעוועט נישט איין יודישע עקזיסטענץ. דער פערבאנד בויט דעם נייעם יודישען עקאנאמישען לעבען און אלע בעוואוסטזיניגע מיטארבייטער פון דער קאאפעראציע מוזען איהם מיט אלע כוחות בייהילפיג זיין אין זיין שווערער און פעראנטווארטליכער ארבייט, און היינט, אין טאג פון אונזער יום-טוב מוזען מיר הויך און שטאלץ אויפהויבען דעם קאאפעראטיווען פאהן אויף וועלכען ס'מוז זיין אויפגעשריבען:

דורך דער קאאפעראציע צום אנדערען לעבען!
אין דער קאאפעראציע ליגט אונזער אויסלייזונג!

יוסף בן-אורי.

צו דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען!
(אויפרוף)

דעם 14-טען יוני פייערען מיר דעם אינטערנאציאנאלען „קאאפעראטיווען טאג".

אין דער צייט פון א שווערען ווירטשאפטליכען קריזיס קומט אונז אויס צו פייערן היי-יאהר אונזער קאאפעראטיווען יום-טוב, אין א מאמענט ווען די אזוי אויך אויסגעמאגערטע און פעראָרימטע יודישע בעפעלקערונג שמאכט אונטער דער אומערטרעגליכער לאסט פון דער איצטיגער שווערער צייט.

און אט דווקא אין אזא קריטישער צייט ווענדען מיר זיך צו אייך, יודישע האנדווערקער און הענדלער, לאנדווירטען, ארבייטער און אינטעליגענץ: לאזט נישט אראפ די הענט, פאלט נישט אריין אין קיין יאוש-שטימונג און פערלאזט זיך נישט אויף קיינעם, נאר פעראייניגט זיך אלע צוזאמען פאר א בשותפותדיגער פרידליכער ארבייט צו פערבעסערען און פערשטארקען אייער ווירטשאפטליכען מצב.

די קאאפעראציע שטרעבט צו שאפען א נייע וועלט, געבויט אויף די יסודות פון סאציאלער גערעכטיגקייט, שלום און אחדות, זי ווארט אבער נישט אויף דער פערווירקליכונג פון איהרע אידעאלען ביז לעתיד לבוא. נאר זי פיהרט זיי בהדרגה דורך אין לעבען דורך איהר טאג-טעגליכער ממשותדיגער ארבייט, אין משך פון ניינציג יאהר האט די קאאפעראציע בעוויזען צו פעראייניגען ארום איהר פאהן העכער זיבעציג מיליאן מענשען פון פערשידענע פעלקער און לענדער.

אויך מיר, יודען, האבען אין משך פון די לעצטע דרייסיג יאהר בעוויזען צו שאפען איבעראל וואו ס'געפינען זיך נאר קאמפאקטע יודישע פאלקס-מאסען, א גרויסע און פערצווייגטע נעץ יודישע קאאפעראטיווען, וועלכע זענען דער וויכטיגסטער און ממשותדיגסטער פאקטאר אין יודישען ווירטשאפטליכען לעבען און דער ווירקזאמסטער מיטעל אין קאמף פאר דער עקזיסטענץ פון די ברייטע יודישע פאלקס-מאסען.

נאך א פיל שטארקערע בעדייטונג האט בעקומען די יודישע קאאפעראציע אין פוילען אין משך פון ד ילעצטע צעהן יאהר, זינט ס'איז געשאפען געווארען דער פערבאנד און דער געדאנק פון קאאפעראטיווער אחדות האט אנגעהויבען אריינדרינגען אלץ טיפער און טיפער אין די רייהען פון די יודישע פאלקס-מאסען אין לאנד.

אין משך פון דער צייט האט די יודישע קאאפעראציע בעוויזען צו פעראייניגען אין די 600 פערבאנדס-קאאפעראטיווען איבער 200 טויזענד יודישע משפחות און צוזאמענקלויבען א קאפיטאל פון הונדערט מיליאן זלאטעס, וועלכע זענען פערטיילט אין דער פארם פון קרעדיטען צווישען אלע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין לאנד.

דאס איז דער כוח פון קאאפעראציע!

אבער נאך שטארקער האט אונזער בעוועגונג בעוויזען איהר קראפט דווקא אין דער לעצטער צייט פון שווערען ווירטשאפטליכען קריזיס, פון וועלכען די פערבאנדס-קאאפעראטיווען גייען ארויס נאך פעסטער און שטארקער ווי פריהער, אומעטום, וואו ס'איז נאר פערהאן א געהעריגע פערשטענדניש פון אונזערע קאאפעראטיווע אידעאלען.

מיר ווענדען זיך דעריבער איצט ווידער צו דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג אין לאנד און פאדערען זי אויף:

פעראייניגט זיך ענגער ארום דער יודישער קאאפעראציע!

פערשטארקט די מחנה פון די, וועלכע ווילען מיט אייגענע כוחות און געגענזייטיגער הילף שאפען פאר זיך א בעסערע און שענערע עקזיסטענץ!

געדענקט, אז אין אייניגקייט איז קראפט און אז נאר דורך אחדות און ברידערליכקייט וועלען מיר אונזער ציל דערגרייכען!

פערבאנד פון יודישע קאאפעראטיווע געזעלשאפטען אין פוילען

ר. איזראעל

ליבע און טויט

(סענסאציאנ. ערא-טישער ראמאן פון לאדזער לעבען)

(35

סאניע איז אריינגעקומען אין צימער וואו עס זענען געזעסען און געמיטליך געשמועסט טשארל מיט אידאן.

אידא האט געוואלט אויפשטעהן און ארויסגעהן פון צימער, טשארל האט זי אבער פערהאלטען.

— אידא דו קענסט דא בלייבען. סיי-ווי-סיי האב איך דיך געוואלט בעקענען מיט דעם פריילין סאניע, וועלכע ברענגט אונז איצט אזוי פיל נוצען.

— ס'וועט מיר זיין אנ'אמת'ע פרייד מיט אייך זיך צו בעקענען און בעפריינדען, איך האב פיל גוטס וועגען אייך געהערט, איך האב געהערט וועגען אייערע ליידען און אייערע אומגליקען און איך האב גערן געוואלט אייך א טרייסט-ווארט ברענגען.

סאניע איז געשטאנען אויסגעדרעהט צו אידאן און זיך געשעהמט צו קוקען אין פנים אריין א פרעמדען מענשען, וועלכער האט געוואוסט וועגען איהר חרפה און וועגען איהרע ליידען.

— פריילין סאניע גינזבורג, פריילין אידא האט דער דעטעקטיוו פארגעשטעלט די ביידע דאמען.

סאניע האט זיך שנעל אויסגעדרעהט און דערלאנגט די האנד אידאן, וועלכע האט זי פעסט געדריקט און געזאגט:

— ס'איז מיר אנ'אמת'ע פרייד, פריילין גינזבורג, פלוצלונג איז אידא שטעהן געבליבען. זי איז בעהנטער צוגעגאנגען צו סאניען און איהר טיף אריינגעקוקט אין די אויגען. סאניע איז אזש רויט געווארען פון אידאן און אוועקגעדרעהט דעם קאפ.

טשארל האט געמיינט, אז אידא וויל אינטים זיך אדורכרעדען מיט סאניען און האט זיך דיסקרעט ארויסגעריקט פון צימער.

אידא איז דערפון געווען זעהר צופרידען.

— סאניע, צי האב איך נישט קיין טעות, צי בין איך וואך, איך חלום נישט. דו ביזט סאניע גינזבורג אויס פראסקוראוו.

סאניע איז שיער נישט אומגעפאלען, זי האט אנגעקוקט אידאן פון קאפ ביז פיס, אבער בשום אופן זיך נישט געקענט דערמאהנען, וואו און ווען זי האט די דאמע אמאל געזעהן.

— ווער האט אייך דאס געזאגט מאדאם... וואס פאלט אייך איין... איך בין נישט פון פראסקוראוו...

— סאניע איך בעט דיך צו זיין מיט מיר אויפריכטיג. איך האב דיך דערקענט.

פאר סאניען האט שוין נישט געהאט קיין זינען צו לייקענען. מיט א ציטערנדיגער שטים האט סאניע געפרעגט:

— ווער זענט איהר... איך זעה אייך דאס ערשטע מאל אין מיין לעבען.

— אפשר איז גלייכער, אז דו האסט מיך נישט דערקענט, אפשר איז בעסער אזוי. וויפיל אידא האט זיך געוואלט צוריקהאלטען האט זי אבער שוין נישט געקענט. זי האט אויסגעבראכען אין א ספאזמאטיש געוויין, און ס'האט געדויערט עטליכע מינוט ביז זי האט זיך געקענט אביסעל בערוהיגען און קומען צו זיך. סאניע איז דורך דער צייט געשטאנען ווי צומישט, זי האט נישט געוואוסט וואס זי זאל אנהויבען צו טון, צי זאל זי אימיצען אריינרופען, ז יהאט געמאכט א בעוועגונג ווי זי וואלט געוואלט צוגיין צו דער טיר פון שכנותדיגען צימער, אבער אידא האט דאס בעמערקט און זי מיט א האנד-בעוועגונג פערהאלטען.

— שוין, ס'איז שוין פאראיבער, האט זי דורך טרערען געזאגט, שוין, איך האב מיך שוין בערוהיגט, איצט וועלען מיר קענען אביסעל געמיטליך שמועסען.

סאניע האט זיך אנגעקוקט אויף א שטול אקעגען אידאן און אלץ נישט געקענט קומען צו זיך פאר איבעראשונג.

— ווער איז דאס די געהיימנישפולע דאמע, וועלכע רופט איהר נאמע און אפשטאמונג און זי אליין ווייסט נישט ווער דאס איז.

און וואס איז זי אזוי איבעראשט געווארען, ווען זי האט מיך דערזעהען, האט סאניע געטראכט פארוואס האט זי זיך אזוי שטארק פונאנדערגעוויינט? סאניע האט געווארט ביז אידא וועט אנהויבען צו רעדען און איהר אויפקלערען דאס געהיימניש.

אידא האט דערווייל אבער געשוויגען, זי האט זיך ווייטער זעהר אויפמערקזאם איינגעקוקט אין סאניעס פנים, אנשטאט צו רעדען וועגען זיך, האט אידא אנגעהויבען אויסצופרעגען סאניען:

— זאג מיר, סאניע, ווי אזוי קומסטו צוהער קיין לאדז, פון וואו ביזטו געקומען און וואס איז מיט דיר געשעהן, און ווי אזוי קומסטו בכלל צו דעם אויסוואורף, העגדיק נירענבערג, דו זעהסט, אז איך ווייס אלץ, זיי מיט מיר אויפריכטיג, סאניע

— אבער זאגט, ווער זענט איהר, פון וואנען קענט איהר מיך אזוי גוט, ווער האט אייך וועגען מיר דערצעהלט, צ יאיז בכלל דא פערהאן א מענש וועלכער קען מיך און וועלכער ווייסט עפעס וועגען מיר.

— קיינער האט מיר וועגען דיר נישט דערצעהלט, איך קען נישט נאר דיך, נאר אויך דיינע עלטערען שמעון און קלארא גינזבורג.

סאניע איז אויפגעשפרונגען (פון ארט:

— מיינע עלטערען קענט איהר? זאגט מיר ווער זענט איהר?

(פארזעצונג קומט.)

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און זייטערע טעג!
גרויסער דאָפּעלטער שלאַגער-פּראגראם!

גרעסטער קרבן פון אפרוי

אין דער הויפּטראָלע: BILLIE DOVE

2) „פערלוירענע פרוי"

טראַגי-קאָמישע איבערלעבענישען פון אַ פרוי פון היינטיגער צייט
אין דער הויפּטראָלע: MARY KID

אכטונג, זומער-סעזאָן! אָנהויב פון די סעאַנסען: אין געוו. טעג 5.30 נאָכמ. שבת, זונטאָג 3 א זייגער בייטאָג
דער זאַל ווערט מעכאַניש ווענטילירט

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-אַרצט פאַר הויט און געשלעכטס-קראַנקה., נעמט אָן פון 8 10 פריה און פון 6 ביז 8.30, און זונטאָג פון 9 ביז 12 בײטאָג.
פּיעטריקאָווער 10
נעמט אָן אין לעטשניצע סאַניטאַס Śródmiejska 8 פון 1230 ביז 130 נאָכמ.

וויכטיג פאר די, וואס הייראטעז

און ווילען זיך איינאָרדנען עלעגאַנט און ביליגער ווי איבעראַל, ביטע צו בעזוכען מיין

מעבעל-ווערקשטאט 9 Narutowicza w podwórzu Ch.RECHT

וואו איהר בעקומט שטענדיג אויף לאַגער פערשידענע פערטיגע מעבעל פון די איינפאַכסטע ביז די פיינסטע מיט לאַנגיעהריגער גאַראַנטיע. איך נעהם אָן יעדע אַרט בעשטעלונגען לויט די נייעסטע מאָדעלען. בעמערקונג: נאָכ'ן סעפּערירען זיך מיט ה' פלאַקאָוויטש, פּיעטריקאָווער 145 געפינט זיך מיין ווערקשטאט אויף דעם אויבענאַנגעוויזענעם אַדרעס. 3387

א
קאָמפּלעטע דרוקעריי

מיט אַ פלאַכע דרוק-מאַשין פאָרמאַט מינימום 74 X 105 און אַ זעצעריי, אָדער אַ מאַשין אַליין
ווערט געזוכט צו קויפען.
שריפטליכע אָפערטען: Białystok, skrz. poczt. 11

אונגעוועהנליכע געלעגענהייט
פאַר איינענטימער פון שטאַלען!
ליסטאָפּאַדסקע 155 איז צו פערדינגען דירעקט פון הויף אַ שטאַל פאַר 8 פערד מיט אַ קאַר און אַ גרויס שטאַל. גינציגע אינפאָרמאַציעס ליסטאָפּאַדסקע 80 ביים הויזבעזיצער.

Dr. med. Michał Geller

האָט זיך בעזעצט אין לאָדז נאַוואָראַט 2, וו. 21
און היילט מיט האָמעאָפּאַטיע און נאַטורהיילונג.
נעמט אָן פון 10—1 בײטאָג אין הויז נאָכמיטאָג 2 און פון 7-4 נאָכמיטאָג אין דער האָמעאָפּאַטישער אַפּטייק גלובאָצקע 5.

די פערוואַלטונג פון פערבאַנד פון די פּוילישע קרעדיטאָרען פון דער האַנדעלס-באַנק

אקצ. געז. אין לאָדז.
מאַכט בעקאַנט דאָס מאַנטאָג, דעם 15-טען יוני 1931, 8.30 אָוונט ווערט אין לאָקאַל פון פערבאַנד, פּיעטריקאָווער 86 פאָרקומען

אַ אויסערגעוועהנליכע אַלגעמיינע קרעדיטאָרען-פערזאַמלונג

צו וועלכע אַלע מיטגלידער ווערען געבעטען צוקומען. די פערוואַלטונג.

וויכטיגע בעקאַנטמאַכונג פאַר שניידער-מייסטער און געזעלען פון לאָדז און אומגעגענד!

דערמיט ווערט בעקאַנט געמאַכט, אז די פּראַקטישע צושניידער-קורסען פאַר הערן- און דאַמען-בעקליידונג פון

א. אורמאַן, זשעלאַזנאַ 10a

ווערען ווידער צוריק געעפענט זונטאָג, דעם 14-טען יוני ד. י.

די שניידער-מייסטער און געזעלען, וואָס ווילען די צושניידער-קונסט גרינדליך ערלערנען, זאָלען זיך קומען איינשרייבען וואָס שנעלער. דער לאָקאַל צום איינשרייבען זיך איז אָפען יעדען טאָג פון 10 פריה ביז 1 בייטאָג און פון 3 נאָכמ. ביז 9 אָוונט. פאַר שניידער-מייסטער, וואָס ווילען לערנען דיסקרעט האָב איך איינגעאָרדנעט אַ בעזונדערען לאָקאַל מיט די לערן-שעה'ן פון 8 ביז 11 אָוונט. די געוועהנליכע לערן-שעה'ן זענען פון 10 פריה ביז 1 מיטאָג און פון 3 ביז 6 נאָכמיטאָג. פאַר פראַיינען, וואָס ווילען צושטעלען גרופּען ביז 10 שילער זענען די פרייזען מיט 25 פּראָצענט ביליגער. דער סיסטעם צו ערלערנען דאָס פאַך איז זעהר א לייכטער. דער קורס דויערט 6 וואָכען, פאַר צוגעגרייטע נאָר 4 וואָכען. נאָכ'ן ענדיגען דעם קורס ווערען די שילער געשטעלט צום עקזאַמען פאַר א גוטער פאַך-קאָמיסיע און בעקומען אויך א דיפּלאָם.

מיט אכטונג צושניידער-לעהרער
א. אורמאַן, לאָדז, זשעלאַזנאַ 10a

Dr. med.
J. Lubicz

כירורג-אָרטאָפּעד
האָט זיך איבערגעצויגען פון גדאַנסקאַ 28 אויף פּאָלודניאָוואַ 9, טעל. 183-17
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער
אייגענע פּראָצעדורען פון ווישענשאַפטליכע אָרטאָפּעדישע אָפּעראַציעס, ווי: הקלעדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גאָרטעלען א. ז. וו.
נעמט אָן פון 2,30 ביז 4,30 נאָכמיטאָג.

איך גיב אַרויס
צו אַרבייטען אויף פלאַך-שטריק-מאַשינען בונט-מוסטער „M.A.D." און אויך אויף גלאַטע 10ער מאַשינען איך ברויך אויך אַנ'אַרבייטער אויף דיזע מאַשינען. צו מעלדען זיך פּיעטריקאָווער 114, בלאָק, קוו. אָפ.

האט רחמנות
אויף אַנ'אָרימען גרינצייג-הענדלער, געהענגרינ אויף די גאַסען פון קילינסקיעגאָ ביז פּאָמאָרסקאַ, האָב איך פערלוירען מיין גאַנץ אויסגעהאָרעוועט געלד 90 זל. און 5 דאָלער. דער ערליכער פינדער װערט געבעטען רחמנות צו האָבען אויף מיר און מ'יר אָפּגעבענען דאָס געלד אין רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט". 3466

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI

4 צעגעלניאַנאַ 4
פריהער צעגעלניאַנאַ 36, טעל. 90-216.
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, טענער-שוואַכע, אַלע אַרר אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען

Dr. med.
W. Eychner

גינעקאָלאָג-אַקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 72—134
נעמט אָן פון 2—3 נאָכמ.
און פון $7^1/_2$—9 אָוונד.

Dr. Z. Rakowski

פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטע
9 קאָנסטאַנטינער 9 טעלעפאָן 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 3—5

אָפּ'אַרט
צו שלאָפען
פאַר 2 אַנשטענדיגע יונגעלייט, איז אָפּצוגעבען. צו ערפאַהרען
14 פּאָמאָרסקאַ 14
אין הויף, 2. שט., לאַסקי.

Dr. med. M. STARKER

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקה.
פּיעטריקאָווער 84, טעל. 145-23
שפּרעכשטונדען פון 8—11 פאָרמ. און פון 4—8 אָוו.

Wystrzegać się licznych falsyfikatów!

Uważajcie na oryginalny **stempel:** nazwę firmy i znak orła

CHLUBĄ POLSKIEGO PRZEMYSŁU POŃCZOSZNICZEGO

jest elegancka, wspaniała, praktyczna, a precyzyjnie wykònana

Pończocha BEMBERG

im elastyczniejsza przędza—tem lepiej leży pończocha.

Niech pani wypróbuje i porówna pończochy rozmaitego pochodzenia, rozciągając je powyżej pięty. Stwierdzi pani wtedy, że pończocha Bemberg wykazuje największą elastyczność, dlatego też nie tworzą się na niej w noszeniu żadne fałdy.

געגעז שוויים פון פיס

און אַדמשיסקעס נוצט נאָר דעם שוין 20 יאָהר בעוואוסטען פּראָשעק און פּלאַסטער „ראַדיקאַל" פּרייז נור 30 גראָשען. נוצט נישט קיין אַנדערע עהנליכע נאָכמאַכונגען, וועלכע ברענגען קיין נוצען און שאַדען די פיס און נוצט נאָר מיט מיין שטעמפּעל, אויך אַ גוט מיטעל צו וואַנצען און שוואַרצע ווערים פּרייז 50 גראָשען, אויך פלין „ראַדיקאַל" וואַשט אָפּ שמוץ און פלעקען פון אַלע קאָלירטע שיך פּרייז 70 גר. א פלעשעל
צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער
וועלביאַרזש, אַלטשטאָדט 1
פאָדערט נאָר מיט מיין שטעמפּעל.

יעדער איינציגער
האָט זיך איבערציינגט, אַז פאַר
מעבעל
דיוואַנעס, פעלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען או"וו צאָהלט די העכסטע פּרייזען
א. ווילצמאַן שענקעוויטש 23
טעלעפאָן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאַלט
אגראַרואַ 10, טעל. 57-213
1-טע און 2-טע קלאַס
גינעקאָלאָגיש-וועכנעריז-אַבטיילונג
ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד. רייטלער-סוריאַנסקאַ ד"ר מעד. וו. אייכנער
פּרייז פון אַ געבורט
אין 2-טען קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פּאַלאַסאָוו
כירורגישע אַבטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאַנטאָר
עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.
אויגען-אַבטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראַוש
עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאָכמיטאָג.

LEKARZ-DENTYSTA
D. Zylberman

BRZEZIŃSKA 10, II piętro, front.
נעמט אָן פון 9—1 בייטאָג און פון 3—8 אָוונד

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אָפּעראַציע, אָן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאַר קראַנקע אויף קילעס פאַר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאַר הויקערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס אַזוי ווי אַ מענשען-קאָפּ, אָדער אַזוי ווי אַ וואַסער-קאַן און עס פאַלט אַריין אין דעם פוס און דער קראַנקער איז אין אַ גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבט. ספּעציעל גוטע הײל-בעהאַנדלונג אויסגעצייכנעט נאָך דורך גרויסע פּראָפעסאָרען מיט מיינע בעהאַנדלונג און פון דייטשען פּראָפעסאָר

דאָקטאָר בראַכורעמונג בעזיטיגען זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאַר הויקערס לעמונגען מיט הייל-גאָרטעלען און אַפּאַראַטען פאַר פּלאַטפיס און פלאַך-פוס ספּעציעלע אײנלאַגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאָקען פאַר די גראָבסטע קראַנקע אָדערן. עמפּפאַנגס פון 9 ביז 1 בײטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונד.

אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פּערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג, דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר באַראַנטש, פּראָפ. דר. י. מאַרישלער, פּראָפ. ד"ר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.
מיר נעהמען אויך אָן פּערזענליכע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אויס דעם בעסטען דאַנק דעם הערן דיר. י. ראַפּאָפּאָרט. ספּעצ. פאַר ברוך, וועלכער נעמט אָן אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10 טעל 22-177 פּראָנט פּאַרט פאַר זיין געטרייען מיט מיר אַ גומענעם הייל-באַנדאַזש לויט זיין מעטאָדע האָב געליטען אויף ברוך 20 יאָהר און אַ דאַנק איהם בין איך היינט געראַטעוועט געוואָרען, און כ'קען איהם יעדען אײנציגען חמם עמפּפעהלען.

Dr. BERGHOF Arzt.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: פאַר'ן מעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שטעלען
אין מעקסט—40 ... 60—
נאָכ'ן מעקסט—12 ... 18—

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 31.